РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 15-го липня 1915. Ч. 82. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Thursday, July 15, 1915. N. 82.

НОВИЙ НАСТУП В НАПРЯМІ ЛЮБЛИНА І ХОЛМА.

Москалї цофнули ся о 10 кільометрів на північ від Красника.

Війска ґен. Макензена побідили Москалїв коло Грабівця.

Росія недовіряє Румунії і укріпляє боєву лінію над румунською границею.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ВІЙСКА БЕМ-ЕРМОЛІЇ ЗДОБУЛИ СЕЛО ДЕРЕВЛЯНИ НАД БУГОМ.

ВІДЕНЬ, 13. липня. — Головна австрійська кватира доносить:

„Війска Бем-Ермолія по кровавій і завзятій битві взяли приступом село Деревляни, де Москалї заняли були сильно укріплені становища. Москалї з великими стратами цофнули ся за ріку Буг, переслїдувані нашим війском".

Село Деревляни лежить над рікою Бугом, на північний захід від місточка Буска.

НАД ЗОЛОТОЮ ЛИПОЮ ВІДБУВАЮТЬ СЯ ЛИШЕ ПОМЕНЬШІ БИТВИ.

ВІДЕНЬ, 13. липня. — Над Золотою Липою союзні війска заняли сильні становища і наразі ведуть оборонну акцію. Взагалом вже від тижня панує тут спокій. Лише в деяких місцях приходить від часу до часу до перестрілки артилерії.

Урядовий звіт звучить:

„Здовж боєвої лїнії над Золотою Липою не зайшли жадні важнїйші зміни. До більшої битви прийшло лише над долїшним бігом ріки, де напад Москалїв зістав відбитий і неприятель був приневолений уступити назад. Впрочім приходить декуди до перестрілки артилєрії.

НАД ДНЇСТРОМ СПОКІЙ.

ЧЕРНІВЦІ, 13. липня. — По неудачних нападах Москалїв над Днїстром, в яких вони потерпіли значні страти, російські війска цофнули ся на північний берег Днїстра.

Урядові вісти, які оголосив австрійський ґенеральний штаб, доносять:

„Москалї, які з великими стратами цофнули ся на другий бік Днїстра, приготовляють там для себе сильні становища. Потрійні ряди закопів заосмотрюють вони ще кільчастим дротом і иншими перешкодами, щоби унеможливити всякий несподїваний напад наших війск".

ПРИЧИНА ПОЗІРНОГО СПОКОЮ.

ВІДЕНЬ, 13. липня. — Позірний спокій, який в послїдних днях запанував на воєннім теренї в Галичинї і в полудневій Польщі, використовує російська преса до ріжних неправдивих заключень. Правдиве поясненє подає урядово головна австрійська кватира в Галичинї під датою 12. липня. Воно звучить:

„Позірна безчинність нїмецьких союзників протягом послїдного тижня дасть ся отсим пояснити, що ціль галицької кампанії є вже осягнена. Сею цїлию було здобутє Львова, столиці Галичини. Щоби запевнити собі посїданє Львова, союзні війска прогнали Москалїв далеко на схід і на північ від міста, де заняли сильні і догідні становища. Нинї боєва лїнія в Галичинї йде здовж рік: Днїстра, Золотої Липи і Буга. В полудневій части російської Польщі Москалї зістали прогнані недалеко Люблина і Холма, а союзні війска на північ від Красника находять ся в такім положеню, що і найбільші числом російські війска можуть без жадної трудности здержати.

„Спокій, який панує під сю пору, є лише позірний. Союзні війска кінчать приготовленя до нового наступу, на який недовго прийдеть ся ждати".

З Відня надійшли також вісти, які заперечують поголоску, немов би армія Макензена відійшла на инший терен війни, а вся акція в Галичинї і полудневій Польщі спала на плечі виключно австрійської армії.

АРМІЯ МАКЕНЗЕНА ПРОГАНЯЄ МОСКАЛЇВ ЗПІД ГРАБІВЦЯ.

БЕРЛІН, 13. липня. — Армія Макензена, яка стоїть на лїнії між Бугом а Вепром, посуваєть ся стало, хоч поволи, дальше наперед. Москалї ставлять вправдї сильний опір, але безуспішно.

Нїмецька головна кватира доносить:

„Війска Макензена наступають на цїлій лїнії між Бугом і Вепром на утїкаючих Москалїв, які цофають ся в напрямі Холма. Вчера взяли нїмецькі війска приступом російські окопи коло Грабівця (між рікою Бугом а Красноставом).

ВІЙСКА МАКЕНЗЕНА І АРХ. ЙОСИФА ФЕРДИНАНДА ПЕРЕХОДЯТЬ ЗНОВА НА ЦЇЛІЙ ЛЇНІЇ ДО ОФЕНЗИВИ.

БЕРЛІН, 13. липня. — **Вісти, які надійшли нинї зі східного і полуднево-східного терену війни, є скупі, як звичайно, коли має наступити якась більша подія. Нїмецький ґенеральний штаб доносить лише коротко, що положенє на сходї і полудневім сходї не змінило ся. Таксамо і австрійський ґенеральний штаб не подає нїчого нового.**

Зі скупих вістий виходить, що на захід від Висли, між Вислою і Бугом, над Бугом, над Золотою Липою і над Днїстром панує розмірно спокій і лише в поодиноких місцях відбувають ся битви, які не мають важнїйшого впливу на загальне положенє.

Отся перерва у воєнній акції виглядає на тишину перед великою бурею. Донесеня від воєнних кореспондентів вказують на се, що армія Макензена і арх. Йосифа Фердинанда готовить ся до великого наступу, щоби задати новий тяжкий удар російській армії.

Се зміркували вже і Москалї. Щоби отже не наразити себе на несподїваний напад з боку, уважали Москалї за відповідне покинути свої становища на північ від Красника і цофають ся в напрямі Люблина.

МОСКАЛЇ ОПРАВДУЮТЬ ДАЛЬШИЙ ВІДВОРОТ СВОЇХ ВІЙСК НА ПІВНІЧ ВІД КРАСНИКА.

ПЕТРОҐРАД, 13. липня. — **Хоч урядові і півурядові вісти, які надійшли тут з ріжних сторін воєнного терену, представляють загальне положенє яко користне, то все таки будять деякі побоюваня.**

Урядове донесенє подає, що ґен. Макензен наново розпочав наступ і велику часть нових війск вислав в північно-західнім напрямі, на поміч армії арх. Йосифа Фердинанда. Рівночасно головна сила армії Макензена посуваєть ся дальше в напрямі Холма.

Щоби уйти перед небезпекою нападу з боку, російські війска, які в послїднім часї не лише здержали дальший похід армії арх. Йосифа Фердинанда, але навіть з успіхом розпочали були протинаступ, уважали тепер за відповідне около 10 кільометрів цофнути ся на північ, щоби над рікою Ужендівкою заняти сильнїйші і догіднїйші становища.

В АНҐЛІЇ НЕ МАЮТЬ НАДІЇ НА УСПІХИ МОСКАЛЇВ.

ЛОНДОН, 13. липня. — **Надії, які покладали анґлїйські воєнні знавці на російську армію в полудневій Польщі і в Галичинї над Бугом і Золотою Липою, тепер розвіяли ся. З вістий, які наспіли з Петроґраду, можна заключати, що армії нїмецьких союзників вже небаром розпічнуть новий наступ в напрямі Івангорода, Люблина і Холма. На се вказують нові рухи війск Макензена і відворот російської армії на північ від Красника.**

Також надходять вісти, що нїмецькі війска у північній Польщі і на Литві, які стоять під командою Гінденбурґа, роблять великі приготовленя до нового наступу на північ від Варшави і Бреста литовського.

Послїдні битви в Галичинї вказують також на се, що російська армія має намір покинути свої становища над Бугом та Золотою Липою і цофнути ся дальше на схід, правдоподібно над Серет і Стир, де приготовляєть ся нова боєва лїнія.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

ВЕЛИКІ СТРАТИ ФРАНЦУЗІВ КОЛО СУШЕ.

БЕРЛІН, 13. липня. — Нинїшний звіт головного нїмецького штабу звучить:

„Недалеко фабрики цукру в Суше Французи розпочали наступ, уживаючи притім великої скількости ручних гранатів. Всї ті напади відбито з великими стратами для Французів.

„Наші війска взяли відтак приступом сильні укріпленя Французів на цвинтари в Суше. Переломивши тут боєву лїнію неприятеля, посунули ся наші війска дальше наперед на просторі 600 метрів здовж дороги, яка веде до міста Аррас. Число полонених Французів зросло на 250 жовнірів і 3 офіцирів.

„Межи ріками Мезою а Мозелею відбувала ся вчера сильна перестрілка артилєрії. В ночи йшли Французи чотири рази до атаку. Але за кождим разом мусїли з великими стратами цофнути ся на свої первісні становища".

Війна на теренї у Франції і Бельґії складаєть ся з цїлого ряду місцевих битв. На битву більших розмірів жадна сторона не відважить ся. Обі сторони незвичайно сильно укріпили свої становища. Тому кожда, хоч місцева боротьба і на малім просторі, потягає за собою великі страти, які числять ся на тисячі убитих і ранених. Не дивниця отже, що звіти, які приходять з поля війни у Франції і Бельґії, числять свої успіхи лише на метри (ярди).

Яко примір такої місцевої кровавої боротьби представляє воєнна акція в області місцевости Суше. Тут о кождий крок, о кожду хату треба було зводити завзятий бій. О посїданє фабрики цукру в Суше бють ся обі сторони вже два місяцї і вона переходить все з рук до рук. Битва о цвинтар в Суше тривала майже через цїлий місяць. Обі сторони потерпіли при тім великі жертви в людях.

Подібно маєть ся справа і на цїлій боєвій лїнії. За послїдних десять місяців війни не зайшли властиво жадні більші зміни щодо воєнного положеня на західнім теренї війни.

ВСЕГО 440.000 АНҐЛЇЙСЬКОГО ВІЙСКА У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ.

ЛОНДОН, 13. липня. — При другім читаню закона про примус військової служби виголосив в палатї лордів промову лорд Лендсдавн. Між иншим сказав він отсе:

„Шість анґлїйських дивізій, які вислано на початку війни на поле битви до Франції і Бельґії, опісля в міру потреби доповнювано так, що нинї анґлїйська армія виносить у Франції 420.000 до 440.000 людий".

Дальше заявив він, що дотеперішний спосіб вербованя жовнірів показав ся вправдї корисним, але не зовсїм вистарчаючим. Новий закон не має на цїли заведеня раз на все примусу військової служби, але лише зарадити потребі на час війни, котрої кінця годї ще нинї передвидїти.

Лорд Лендсдавн вказав на се, що теперішний спосіб вербованя жовнірів є у великій мірі несправедливий, бо більше як трета часть зголошених є батьками родин, підчас коли богато мущин вольного стану відтягаєть ся від воєнної служби, хоч до неї вповні надають ся.

НА МОРИ:

НЇМЕЦЬКІ ПІДВОДНІ ЛОДКИ ЗАТОПИЛИ ПРОТЯГОМ ДВОХ МІСЯЦІВ 122 КОРАБЛЇ.

НЮ ЙОРК, 13. липня. — Нїмеччина веде війну на мори при помочи підводних лодок зі щораз більшою енерґією. На се вказує число кораблїв, затоплених від часу знищеня „Люзитанії". **Ото за 64 днів затопили Нїмцї 122 кораблї.** Треба однак заввважати, що Нїмеччина в значній мірі змінила і спосіб веденя війни. Нїмеччина видала приказ командантам підводних лодок, щоби старали ся, о скілько се лише можливе, щадити житє не тілько подорожних, але також і людий залоги. Що дїйсно так є, на се вказує розмірно мале число людий, які найшли смерть при затопленю кораблїв. **Статистика, зложена на підставі звітів анґлїйського міністерства маринарки, виказує, що при затопленю 122 кораблїв згинуло лише 131 людий.**

СТАНОВИЩЕ НЕВТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ.

КОНФЕРЕНЦІЯ ТРОХ БАЛКАНСЬКИХ КОРОЛІВ.

ЛОНДОН, 13. липня. — **Зі Софії (столиці Болгарії) наспіли тут вісти, що король Греції, король Румунії і король Болгарії мають небаром зїхати ся на спільну нараду в Атенах. Предметом нарад має бути уложенє і усталенє відносин балканських держав до теперішної війни.**

ТОРҐИ МІЖ АВСТРІЄЮ А РУМУНІЄЮ.

ЛОНДОН, 13. липня. — З достовірних жерел доносять, що Австрія предложила Румунії ріжні корисні услівя на случай, коли вона задержить до кінця війни повну безсторонність або коли візьме участь у війнї по сторонї нїмецьких союзників.

За невтральність Австрія обіцює Румунії відступити часть Буковини по ріку Серет і признати широкі національні права Румунам, які замешкують східну часть Угорщини.

Колиж Румунія візьме участь у війнї яко її союзник, Австрія годить ся відступити Румунії цїлу румунську Буковину по Чернівцї, округ Магадія (на Угорщинї) і повні національні права для угорських Румунів на поли адмінїстрації і шкільництва, між иншим також утворенє румунського унїверситету в Кронштадї (в Семигородї). Крім того зобовязуєть ся Австрія віддати на стале посїданє Румунії російську Бесарабію.

Росія обіцювала Румунії за поміч Семигород і Буковину, Австрія знова обіцює Бесарабію і Буковину. Щодо числа населеня і щодо величини то обі сторони дають однаково. Однак коли візьметь ся під увагу ґеоґрафічне положенє, то набутє Бесарабії представляє для Румунії більшу користь.

Чи Румунія вже небаром рішить ся, годї передвидїти. Треба однак скорше надїяти ся, що Румунія ще якийсь час задержить невтральність і доперва тодї, коли вже побіда буде перехиляти ся на сторону котроїсь держави, вона стане по сторонї побідника.

МОСКАЛЇ НЕДОВІРЯЮТЬ РУМУНІЇ І УКРІПЛЯЮТЬ СВОЮ ГРАНИЦЮ.

БЕРЛІН, 13. липня. — З Черновець доносить кореспондент нїмецької часописи „Берлїнер Таґеблят" отсї вісти:

„Москалї розпочали працї коло укріпленя своєї границї від сторони Румунії. Тисячі Москалїв є занятих при копаню ровів, які йдуть рівнобіжно до себе кількома рядами. Працї коло укріплень відбувають ся з дуже великим поспіхом".

ВИДАНЄ ЗАСУДУ СМЕРТИ НА СПІЛЬНИКІВ, ЯКІ ВИКОНАЛИ ЗАМАХ НА ЖИТЄ БОЛҐАРСЬКОГО КОРОЛЯ.

БЕРЛІН, 13. липня. — **В Софії, столиці Болгарії, переведено засуд смерти на спільниках, які брали участь в заговорі на житє болгарського короля.**

Рівночасно доносять вісти про арештованє бувшого болгарського міністра для заграничних справ Ґренадієва, провідника русофільської партії в Болгарії. Слїдство мало викрити, що і він був учасником заговору.

Замаху на житє болгарського короля доконано ще 14. лютого сего року. В часї представленя в касинї, де був присутний король з родиною і цїлий двір, наступив вибух бомби. Десять осіб зістало тяжко ранених.

В заговорі на житє короля була слїдна рука російського правительства. В сей спосіб Росія хотїла вплинути на короля, щоби взяв участь у війнї по сторонї тридержавного порозуміня.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяцї 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяцї $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошення поміщувані в „Свободї" редакция не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

СУЧАСНА РОСІЯ І ВІЙНА.

Внутрішні заворушеня, брак амуніції, фінансові клопоти — се безумовно чинники, які могли би кожду державу, не лиш Росію, приневолити як найскорше почати мирові переговори, всупереч бажаням полководців і воєнної партії...

Є одначе глибші причини, які мусять захитати навіть московський кольос і прискорити кінець отсеї для Росії нещасливої війни. Я маю на думці страшні відносини санітарні і марево голоду.

Наближають ся теплі літні місяці, які для Росії страшнійші, ніж зима.

Російські зелізні дороги, себ-то двірці (вокзали) і ваґони, дальше пароходи, дешеві гостинниці і нічліжки, брудні базарі і взагалї місця, де збирають ся маси людий, являють ся розсадниками всякого рода пошестий.

Вода Дніпра має мікроби холєри і инших заразливих хоріб, як се виказав своїми аналізами бактеріольоґічний інститут в Києві. Але також і инші ріки, головно Днїстер, Прут і Волга мають в своїй воді холєрні мікроби.

Міри, які приймає російська адміністрація в таких випадках, навіть в мирних часах показують ся безуспішними. Війна-ж, з огляду на велику недостачу ліків і лікарів та безпорадности адміністрації, ще більш причиняєть ся до розширеня епідемій.

Уже тепер серед російських війск в Закавказькій области, а також в Галичині і Польщі панує тиф, холєра і чорна віспа і тисячі салдатів гинуть серед страшних мук. Ранені, що повертають з бою, — а їх у Росії більш міліона, — розносять хороби по цілій державі. Незорґанізований як слід довіз живностий вплинув на нужду населеня і теж причиняєть ся до розширеня слабостий.

В центральних московських ґуберніях нарід незвичайно темний і не признає ніякої медицини. Лікарі і студенти, які спішать з помочю страдаючому населеню, зустрічають не дуже гарне приняте.

Були численні випадки, коли озлоблений нарід, думаючи, що лікарі умисно заражують криниці холєрою, проганяв отсих безкорисних трудівників, а навіть убивав їх...

Тепер майже всї лікарі на війнї і катастрофа неминуча.

Брак лікарств дає безсовісним спекулянтам бажану нагоду збогачувати ся коштом бідного населеня.

Запаси деяких медикаментів уже вичерпані, так що прим. кофеїн підняв ся в цїнї на 400%, формалїн на 250, а нафталїн на 1000%.

„Утро Россіи" з д. 25. цьвітня доносить, що многих хемічних матеріялів, як приміром йодистого калія і и. в аптиках не можна купити за жадні гроші. Ціна на азотну кислоту (квас) підняла ся на 500%, на фосфорні сполученя на 100%, на бромистий калій на 150%.

Та сама часопись повідомляє, що університетські лябораторії через недостачу матеріялів не функціонують. Хотяй навіть хемічному відділови російсько-американської торговельної палати удалось за великі гроші добути американських лікарств, то їх треба буде зужиткувати для ранених салдатів, для цивільного-ж населеня їх не стане.

Член державної думи, А. Шинґарьов звертає в ґазеті „Рѣчь" з д. 31-го марта увагу на грізну небезпеку епідемій, які вже спричинили значні спустошеня. „Санітарні відносини в арміях, які провадять війну, тісно звязані з культурою в краю, — каже він. — В західно-европейських державах мало чути про плямистий тиф, скорбут, холєру, віспу і чуму. На жаль загніздують ся отсі страшні бичі людства у нас, в Росії, передівсім у східній і полудневій части держави. Невзгодини воєнні впливають корисно на розширенє епідемій. По статистичним дослїдам француського вченого Шені виносило підчас севастопольської кампанії число убитих російських салдатів тільки 30 тисяч, коли більше 600 тисяч умерло в той час від заразливих хоріб".

Російські історики Стефановський і Соловєв старають ся ослабити вражінє отсеї цифри, подаючи, що число втрат від епідемій виносить тільки 137 тисяч. Але й се число незвичайно велике!...

„Страшні втрати — пише далї Шинґарьов — понесли наші війска підчас російсько-турецької війни. В р. 1878, коли воєнні операції мали вже бути закінчені, вибухла епідемія тифу. В дунайській армії занедужало понад 90 тисяч, в кавказькій 36 тисяч салдатів. Протягом війни захорувало на малярію 136 тисяч, на плямистий тиф 37 тисяч, на инші форми тифу 92 тисячі, на дизентерію 20 тисяч. Лїкарі теж заслабли, майже всї без винятку".

Підчас російсько-японської війни санітарні відносини були вправді значно красші, бо хороби не були занесені в глиб держави. Шинґарьов указує на теперішні відносини зі зрозумілою обережностю: „Близкість теперішнього театру воєнних операцій, далеко більший розмір війни і велике число армій, а передівсім конечність вести війну в некультурній закавказькій области — збільшують трудність теперішнього положеня".

„Боротьба з епідеміями була все незвичайно трудна. Вона зустрічала численні перепони: малу культуру населеня, брак ліків і лікарів, антисанітарні відносини в краю, бруд, бідність і безпомічність людий".

Шинґарьов пише про закавказьку область, але такі самі відносини панують в цілій Росії. Земства і міста під оглядом санітарним недостаточно зорґанізовані. Ще гірше в неземських ґуберніях.

В своїй розпуці можуть народні маси викликати страшні події в царській державі, яка тепер безсильна бороти ся з „внутрішнім ворогом..."

Здавало ся-б неправдоподібним, що в Росії голод в буквальнім того слова значіню. Новійші петербурські, московські, одеські і київські часописи приносять вістки про незвичайну дорожню і брак довозу живности.

В ґазеті „Рѣчь" з д. 31. цьвітня д. С. Любош описує невідрадні відносини в Петербурзї. Добра половина його статї сконфіскована, але й білі місця промовляють переконуючо...

„Дорожня в Пєтроґраді — пише д. Любош — росте з кождим днем; вона стає для біднійших кругів населеня невиносимою, прибираючи такі розміри, які можуть викликати загальну нужду".

Член міської думи в Петербурзї Шахов навів такі факти: „Наслїдком недостаточного зорґанізованого довозу наші запаси житньої і пшеничної муки стануть лиш на кілька днів. Ми не торгуємо вівсом, бо кождий довіз передаєть ся під опіку поліції, котра поступає, як їй тільки подобаєть ся".

На засїданю міської думи виступив відомий вже читачам Шинґарьов з горячим протестом проти невмілої економічної орґанізації. „Бадьорий настрій народних мас — се незвичайно важний фактор отсеї війни. Чи може бути однак мова про одушевленє, коли народ не має ні топлива, ні харчових засобів? Такий настрій тільки пожаданий ворогови..."

Піднятє цін на харчові засоби викликало економічну депресію не тільки в столиці, але в усїх містах, місточках, а навіть на селї. Цїни на товари, головно сукно, машини, які Росія діставала з Німеччини і Австро-Угорщини, неймовірно високі. Не тільки імпортовані продукти, але й товари власного виробу незвичайно подорожіли. Причину отсих сумних відносин приписує російська преса спекуляції торговців і промисловців, які, користаючи з прикрих умовин, безсовісно визискують нарід. Міри, які приймає російська адміністрація, не осягли своєї цїли, і спекуляція процвитає як найкрасше...

Промисл і торговля зовсїм підупали, так що держава переживає тяжку крізу. Брак орґанізації й ініціятиви доказує непідготовлене Росії вести довго війну. Кооперативні товариства могли-б принести населеню велику поміч, однак і вони при теперішних обставинах безсильні бороти ся з синдикатами спекулянтів.

Одушевлене, яке в перших днях мобілїзації виступило доволї яскраво, перемінило ся в розчарованє і огірчене. Шумними фразами в державній думі і офіціяльними комунікатами про побіди не зможе правительство втихомирити невдоволені народні маси. Недалекий вже час, коли обмануті народи російської імперії запитають пана Сазонова і його поплечників: За що проливали наші сини кров?... І повторять ся дні 1905 року. Знов потече сторіками кров у Чорне море! Але сим разом напевно вже не надармо. Той, що підніс меч, від меча й загине. Викликавши війну, самодержаве готує собі смерть від неї.

Фаон.

ЯК ТО ВЕСЕЛО БУДЕ.

Як то весело буде,
Коли сонце нам зійде,
Сонце волї, та лучами,
Очи звогчені слезами
Осушить. Серця загріє,
Над Вкраїну заяснїє.

Як то весело буде,
Коли хвиля надійде,
Що Україна сьвята
Освободить ся з ярма;
Як почує в чужині,
Що свобода Вітчинї.

Як то весело буде,
Як хто з нас сего дїжде,
Що Українцї вільні,
Заспівають в Вітчинї
Що Вкраїна все живе,
Вона ніколи не вмре!

Дмитро Іванків.

Вілля Амерікана С. Павльо (Бразилія) у маю 1915.

ЖЕЛАНЯ УКРАЇНЦІВ З ПРИВОДУ ОСВОБОДЖЕНЯ ПЕРЕМИШЛЯ.

Голова Народного Комітету, Загальної Української Ради і Українського Парляментарного Клюбу **д-р Кость Левицький** і голова Союза Українських Послів з Буковини **Микола Василько** вислали **іменем Українців Галичини і Буковини** з приводу занятя союзними війсками Перемишля телеґрами до цісаря, до начального команданта армії архикнязя Фридриха і до престолонаслїдника архикнязя Карла Франца Йосифа з заявами преданности і желань.

Телеґрама до цісаря звучить: „Щиро і як найвірнійше предане усьвяченій особі Вашого Величества, парляментарне заступництво українського народу в Австрії, який завсїди як підчас мира так і підчас війни давав докази незрушимого привязаня до цісаря і держави, слідило змінні події на поли війни, веденої на рідній землї, в нїчим незрушимім довірю до проводу, боєвої готовости і неустрашимої охоти до боротьби відважної армії Вашого Величества, вижидаючи дня щасливого звороту, коли поновним відзисканєм нашого старинного Перемишля війска одержать вільну дорогу до остаточного очищеня нашої рідної землї. І се наше довірє нас не завело. Розумови проводу і безпримірно витривалій відвазї союзних армій завдячуємо се, що по десятимісячних боротьбах з відвічним ворогом нашого народу наступає увільнене українського народу в Австрії від ненависного нам московського пановання. В сїй хвилї, коли радісне одушевлене і незатертий подив для армії Вашого Величества наповняє серця всїх Українців, звертаємо ся до нашого ласкавого і улюбленого цїсаря, складаючи у його стіп желаня, які випливають з сердець міліонів вірних цїсареви і державі Українців".

На се наспіла на адресу д-ра К. Левицького така телеґрафічна відповідь цїсаря:

„Їх ц. і к. Апостольське Величество дякує щиро за заяву преданности, зложену іменем парляментарного заступництва українського народу в Австрії з приводу високо радісної події відзисканя Перемишля та за звязані з тим слова і желаня, висказані в патріотичній вірности. — На основі Найвисшого приказу: барон фон **Шісль**".

Начальний командант армії архикнязь Фридрих відповів д-рови К. Левицькому телеґрамою такого змісту: „Дякую парляментарному заступництву українського народу в Австрії за переслану менї в випробуванім вірнім привязаню до цїсаря і держави глубоко-патріотичну заяву радости і подяки з приводу блискучих успіхів наших геройських союзних війск. Маршалок полевий азхикнязь **Фридрих**".

Вкінци канцелярія престолонаслїдника архикнязя Карла Франц-Йосифа телеґрафувала до д-ра К. Левицького таке: „Їх ц. і к. Високість Найяснїйший Пан архикнязь Карло Франц-Йосиф зволив ласкаво приняти з вдоволенєм і подякою телеґраму парляментарної репрезентації українського народу **і зі своєї сторони висказати певну надію, що спіжевий голос наших ґармат звістить українському народови в Австрії, який радісно витає наші побіди, остаточний успіх над відвічним ворогом.** На основі Найвисшого приказу: ґенеральний штабовий офіцир Їх ц. і к. Високости **Отругай**, капітан".

Микола Величко.

ТИ КАЖЕШ — НЕ ГРАТИ...

Ти кажеш не грати вже старих акордів,
Бо вони лиш серце пекучо дразнять...
Я-ж волїв минувшість в думу виливати,
Про волю і славу минувшу співать!

Я волїв, бо спомин, хоча ранить душу,
Він будить ідеал в тобі до житя,
Додає охоти до борнї за щастє,
Родить в тобі думку красшого бутя!...

Я-б хотїв, щоб думи, наче води сьвіта,
Зілляли ся разом у одно русло,
Щоб протест-терпінє скорбного народу,
Мов ґураґан-буря, грімко заревло.

Був би я щасливий, щоб голосний відгук
Минувшої волї... пролетів, мов птах,
Зза Карпат від Сяну — по Дон, Чорне море,
Скрізь по Україні, по рідних степах...

СМЕРТЬ СОТНИКА УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

КЛИМ ҐУТКОВСЬКИЙ, сотник Українських Стрільців, помер в шпиталї Ст. Люкасбад в Будапештї дня 29 м. м.

Був се незвичайно рухливий чоловік. Студіював технїку, але певного рода непосидючість не позволила йому докінчити студій. В роцї 1910. перебував в Бразилії, де редаґував українську часопись, яка виходила накладом о. о. Василіян. На другий здвиг українських руховиків у Львові в р. 1911. привіз привіт від бразилїйських Українців. Його поява в козацькім, кармазиновім жупанї, з шаблею при боцї, з білим пером при шапцї, буде ще в памяти всїх учасників здвигу. Відкрив підземні печери в Кривчу, борщівського повіта, які звернули уваґу учених і ще до нинї не вповнї вихісновані. Послїдними часами був занятий яко технїк при однїй з копалень в Бориславі.

Товариський, вічливий і бесїдливий умів розбудити довкола себе розривку, веселість, рух. Давав відчити, орґанізував прогульки, забави, фестини, вечерниці, балї, концерти. В „Соколї-Батьку" помагав у веденю театру, виступав в козацьких ролях, співав в хорі, був атаманом наколесників і робив гарні прогульки зі своїм кружком, провадив руханку на військовий лад з відділом ремісників, який під його проводом доходив до числа 30 членів.

Ніякої перешкоди в житю не уважав за страшну. Старав ся трудности обходити спритом, запори ослабляти новими помислами, небезпеки оминати хитроцами. Знаменито танцював і яко водир балїв виводив кадриля і коломийку прегарними взорами. Гарно совгав ся, добре плавав, їздив сьміло на кони. В стріляню, грі в карти і шахи був дуже небезпечним противником.

В Бориславі єднав молодих людий у ряди Українських Стрільців. Тому, що тут мав до дїла з маєтнїйшим населенєм, довів членів до того, що справили собі кріси. Сей стрілецький відділ випровадив він на Шевченківський здвиг у Львові в р. 1914. Коли орґанізовано в серпни 1914 Українських Стрільців, приїздив до Львова по поясненя і прикази і прилучив ся з членами свого товариства до нового уладу. Коли стрільці перебували на Угорщині в Страбичеві, дістав провід кадри. Улюбленою його гадкою було перевести в діло **підїздову війну Українських Стрільців на Гуцульщині з Москалем.** Старав ся се приготовити й уладити. З кінцем жовтня 1914 р. вирушив з дібраними людьми і задержав ся в місточку Густі на захід від Сиготу, чекаючи на остаточне рішенє властий. Рішенє прийшло відмовне. На Гуцульщину не вільно було йти. **Тут в Ґусті був він командантом стації через три місяці.** Укріпляв і пильнував се місто. Коли в грудни 1914 р. обїздив наслїдник престола архикнязь Карло Франц Йосиф становища війск в Карпатах, загостив також до Густу. Сотня з командантом Ґутковським станула 28. грудня 1914 р. до військового торжества. Архикнязь говорив з поодинокими стрільцями і з їх сотником, подав йому руку і сказав до стрільців по українськи: „Дуже мене тішить, що вас тут бачу".

Від ґрупи Ексц. Пфлянцера Бальтіна, до котрої та сотня Українських Стрільців належала, **прийшов приказ удати ся до огневої лінїї.** Дня 3. лютого вирушила сотня з Густу, дня 10. лютого була вже в битві, а **11. лютого** брала **участь в приступі на горб 995** коло **Вишкова.** Всїх людий, що робили приступ, було 280, **з того числа** було **60 стрільців сотнї Ґутковського.** Відзначили ся вони холоднокровностю і відвагою. Сотник провадив свою огневу лінїю до бою і находив ся все напереді неї, що незвичайно додавало спокою і витривалости стрільцям і воякам. Горб **здобуто, а в руки сего відділу впало 813 полонених Москалів.** Двох стрільців тоді полягло, а сїм було ранених. Офіцири, учасники сего бою, висказували признанє для поведеня сотника і сотнї. Сотника Ґутковського призначено до високої відзнаки. Але хороба нервів розвивала ся постійно і 15. марта дістав ся сотник до шпиталю Ст. Люкасбад. В листі до мене з дня 6. цьвітня 1915 писав він так:

„...Від часу, як мене сюди привезли і положили в ліжко, то я сего ліжка не опускав до сеї хвилї з вимком, що що-днини принесуть о 7 годинї рано, занесуть до купелї, а о 8-мій принесуть назад. Се моя цілоднева розривка, що бачу коритарі, куди мене несуть, та відтак обслугу в купели. Цїлий день і цїлу ніч я сам однісенький лежу у своїм покою ч. 12 і ні до кого слова відізватись. Се більше як страшне. До того на цїлу ніч я найбільше сплю одну годину і то з перервами.

Тож знаю найдокладнійше, кілько кожда стіна числить цьвітків білих, кілько рожевих, кілько листків, кілько павук огнив в ланцюшках має з стори патичків.

Кажу Вам, приходить ся здуріти. Читати не було що, аж вкінци дірвав я троха [illegible] книжок німецьких та мучу їх немилосерно. Їсти приносять, але усе на-ціп з паприкою та перцем, аж горить. Я не лише встати з ліжка не можу, а і звести ся та сісти на ліжку не можу, бо зараз дістаю невисказані болї і взагалї се слово біль не розлучає ся зі мною і на одну хвилю, лиш раз він більший раз меньший..."

На мій лист з 17. мая не прислав менї вже відповіди.

Мучив ся і помер. Лежить на мадярськім кладовищи в Будапештї. Земля йому пером. Про участь його сотнї в бою коло Вишкова розкажу осібно після оповіданя, списаного за учасником стрільцем.

І. Боберський.

ПОБОРЮВАНЄ АЛЬКОГОЛЮ В КАНАДІ.

Проч з барами! Най живе сьвята тверезість!

Боротьба з алькоголем, тим найстрашнійшим ворогом модерного людства буде записана золотими буквами на сторінках двайцятого століття. Правда — боротьбу з алькоголем провадили вже наші батьки і діди в XIX. столїтю (згадати-б ось хоч би масовий протигорівчаний рух серед нашого народа в Галичині під проводом пок. митрополита Йосифа Сембратовича), всеж таки безпощадну війну з алькоголем виповів в імя добра і щастя усього людського роду двайцятий вік.

Що боротьба ся закінчить ся цілковитою загладою алькоголю, в тім нема ніякого сумніву головно тому, що по стороні ворогів алькоголю станула непобідима сила в теперішних часах — т. є. **наука,** яка дала людству незбиті докази страшної шкідливости алькоголю не лише для одиниці, але і для цілих поколінь, для усего людського роду.

Боротьбу з алькоголем проповідала по всім своїм силам і наша часопись від самого початку свойого істнованя. Не перестає її і нині, коли то вслід за великим протиалькогольним рухом цілого сьвіта пійшла і наша Канада: по всїх провінціях Домінії потворили ся численні протиалькогольні комітети та товариства тверезости, а навіть великі політичні партії вмістили боротьбу з алькоголем в свої плятформи між найперші свої політичні дезідерати.

Рух сей покриває ся вповні з нашими змаганями та тому ми з широю готовостию поручаємо усїм нашим Вп. Читачам підперти як найенергічнїйше шляхотні змаганя усїх протиалькогольних Товариств і Комітетів в усїх провінціях Канади. Нехай нашим кличем буде все і скрізь: **Проч з барами!**

Корчми в Альбертї.

За Саскачеваном, де 1. липня с. р. позамикані бари, йде Альберта, де 21. липня мають Альбертійці сказати, чи бари замкнути, чи нї.

Замкнене бар се питанє, на котре можна глядіти з боку релїґійно-морального, з боку суспільного, з боку політичного і народного з осібна. З боку релїґійно-морального глядячи, можна з го-

ри знати і сказати, що церков є найбільшим противником бар, бо бари нищать то, що церков будує. Але скасоване бар особливо таким невикінченим всесторонно актом, як є „альбертійський, получене є з кривдою тих, що через се потерилять, хоть би їх було і мало. Як тут церкві станути? Як можна голосувати за тим, що комусь приносить кривду? На то треба розважити, що тут є кривда з двох сторін: з бар для тисячок людий і зі скасованя бар для десяток, чи соток і то заможнійших, що дадуть собі раду, беручись до иншого чеснійшого занятя. Коли є нагода знищити жерело кривди, то лїпше і справедливо є нищити те, з котрого більша кривда пливе. Тої другої кривди через се ми не хочемо, ані не жадаємо, навіть не позволяємо її робити, бо коли вона виходить, то вина акту невикінченого, що не подумав, як винагородити страти людям, що правно і спокійно своє ремесло по барах управляли. Індемнізація повинна бути, правительство касуючи бари повинно подбати за тих, що через скасоване бар стратять хліб, а нового не можуть найти. Але хотяй би і не подбало, то з двох кривд усунути більшу, котру можна лекще чим иншим знов усунути, є ділом добрим. Добро зі скасованя бар є без порівнаня більше, чим кривда скасованем виклпкана.

З боку суспільного замкнене бар принесе достаток і здоровлє мас, що руйнували ся через бари легкодушно, а дїкне бар-кіперів, що будуть мусїли глядіти иншого зарібку.

Можливо, що деякі готелї не дадуть ся по скасованю затримати і впадуть. Коли готель сам непотрібний, чи неможливий і треба аж бари, щоби готель істнував, то се нездорова інституція такі готелі, а додаткове право готелеве повинно подбати, щоби подорожуючі мали по містах і стаціях де з'їсти і переночувати. Підприємчивий дух Канадійців подає, що готелї будуть стояти на здоровних фундаментах, чим на барах. Меньші доходи готельників вирівнують ся більшими достатками тих, що є найбіднійші з набіднійших, зн. загальним добром.

В Злучених Держав Америки є якраз тепер також дуже сильний рух за скасованем бар, сальонів. Так звані „мокрі і сухі" бють ся по провінціях і хоть всемогучі корчмарі зі своїми штабами-шеками не жалують гроша, богато провінций є вже „сухих". Богато броварів і горалень перемінились на молочарні і всім з тим лїпше, бо всі видять відразу благодать з тої зміни.

Морально-суспільні причини вистарчають, щоби бари скасувати і пиянство ограничити. Здорова політика повинна бути в грі. Люди яко люди повинні усунути то, що плямить людську честь, скасувати бари і то всюди, а тоді не лише ограничене, але цілковите скасоване пиянства було би можливе, а уздоровлене цілого населеня Канади було би тоді довершене. Покищо за много справ, а особливо вибори, де повинно ся бути найтверезійшим, суть підливані горячими трунками, бари стоять за близко політики, за тїсно злучені з виборами і тактикою партий політичних. Чести то не приносить, проч з барами!

А вже з нашого народного становища то нема що і думати довго, а виналежить всім стати як один проти того демона алькоголю, що викликує і підтримує серед нас темноту, неморальність, нерелігійність, бідноту, слабосильність, калїцтва, банкротства, канцелярії, дідівство, брак щасливих родин, бесіди простацькі з проклонами і т. д. і т. д.

Слабодухам треба собі пригадати, що як змерзнуть, то для загрітя лїпше є напити ся чаю, чи чогонебудь другого теплого, чим горівки, що товариські сходини, весіля, хрестини, і т. п. є тисячі разів краснї і милїйші для здорових людий без алькоголїв, чим пияцькі зі сварками, кортами і иншими зовсім непотрібними видатками. Сама тота сумна правда, що коли наш фармер має справляти весіле, чи иншу оказію, то головно гризе ся пивом та сивухою а не їдженем та забавою гостий, вистарчить, щоби бути за замкненем продажи горячих напитків, бо час думати здоровіше. Обійде ся: гроші, що видаєсь на напитки, можна дати своїм дітям і всьо буде лїпше. Звичай неодин вже скасований, навіть добрі звичаї щезають. Найпоганійший звичай, всьо запивати обхопив однак загал так сильно, що многим аж страх думати, що то буде. Буде добре. Нарід буде здоровший, богатший, тверезий, лїпший, сильнійший. А того нам треба, бар не треба. Ми повинні мати каси, банки, школи, а не чужі нам бари, що ссуть всї сили народні і ведуть нарід до загибели.

З того всього виходить, що хоть „лїквор акт" не є досконалий і не унеможливить пиянства, тих, що таки схотять пити, то однак він ограничить і утруднить пиянство значно і вже за се порадним є за ним голосувати. Коли всї провінції Канади заведуть скасоване бар, тоді і поступ і щасливе житє полїпшить ся, а се повинно стати ся як найскорше.

Сьвященик.

Голос преосьвященного епископа кир Никити.

Довідуємо ся, що преосьвящ. епископ кир. Никита написав до ліґи тверезости в Едмонтонї на їх прошене коротке письмо, в котрім заохочує Русинів до голосованя за скасованем бар і ограниченем пиянства. Преосьвящ. епископ по своїй довшій неприсутности в Вінніпеґу застав чисельну почту до полагодженя і між иншими листами лист від ліґи. В поспіху не доглянув, що голосоване 21. липня, а думаючи що 21. червня, сейчас написав кілька речень і післав, щоби задокументувати, що наша церков не лише по божих домах, але і всїми иншими дорогами, отже і політичною, як в тім случаю, готова до боротьби проти пиянства.

Згадане письмо звучить так:

Ruthenian Bishop's Residence:
511 Dominion Street.

Вінніпеґ, 15. червня, 1915.

Альберта Темперенс і Морал Реформ Ліґа просить мене о кілька слів в рідній мові Русинів в Канаді до них звернених в справі „Лїквор Акт", чи варта за ним голосувати?

З браку часу пишу лише кілька думок і **ясно й голосно кличу!**

Братя Русини! **Голосуйте всї явно і рішучо за лїквор актом**, бо се буде дуже добре діло Ваше не лише з релїґійного боку, але і народного і горожаньско-полїтичного.

Горячі трунки, той страшнійший чим війна ворог народів не дасть ся усунути зносеред нас через церков, бо не всї до церкви ходять, а пияки звісно церков уникають. На них, тих нещасливих колод у ніг нашого бідного народу, треба иншого способу шукати, треба „лїквор Акт-у", котрий богато поможе до усуненя пиянства.

Лише тверезий чоловік може бути перед Богом і людьми добрим, пияк за то і сам є нещасливий і своїй родині, свому народови приносить ганьбу і руїну. У пияка ні розуму нема, ні волї, ні сил, ні опамятаня. Його можна вздержати хиба браком напитків, а то є головною цїлию **„лїквор акт-у". Поможіть всї, що єсьте тверезі, всї що любите Бога а ненавидите гріх, всї що любите свій нарід.**

Нищіть серед народу пиянство, а тоді будемо **всї щасливійші, богатші, лїпші.**

Най Бог благословить!

† **Никита, Еп.**

(„Канад. Русин").

ЇЗДИВ, ЇЗДИВ БІЛИЙ ЦАР...

Він споконвіку їздив і їздить. Колись їздив по своїй імперії, до свого „вірного" люду. Але се були давні часи. Тоді ще можна було садити „потьомкінські" сади і будувати сьвяточні одноднеі села; тоді можна було ще зганяти люд, темний і заляканий, на сьвято адорації ідола „з божої волї", тоді... Але се часи минулї. Нинї вже не ті часи на землях царя. Нинї вже народ дістав науку царської коронації, де за гнилу ковбасу з льохів царського скарбу звелено йому заплатити жертвою пяти тисяч голов, та науку Гапонівської візити у Миколи в „зимовім палацу" — і темний, обдертий, одурений, заляканий люд прозрів. Не помагають полки козаків, безсильні всї пітучки посіпак — цар не має відваги показуватись „свому" вірному народови. А він так се любить! Він так шанує традиції своїх предків! Він так любить їздити!

І він їздить далї; він показує свою благородну парсуну і нинї — але... не свому народови. Він їздить за границї своєї імперії, сеї незмірно просторої тюрми, де він вічно дрожить перед любовю свого люду, перед якою не всилї його захистити ні козаки, ні посіпаки, ні ґвардейці, ні Сибір, ні щибениці. Його приятелї начеркують для нього дальші „тури"; відкривають перед його буйною, історичною уявою авантурника, виплеканою мужиками-пророками жадобою ладану та адорації, гарні палати і віллї вічно весняного Риму. Вже „віа Націонале" та Квіринал пишають ся фестонами та стягами, вже в тисячах примірників продають уличні деробн картини з образом великого гостя і його родини, вже жадна сензації юрба робить собі апетит на небувале в історії Риму від часів Марія і Суллї видовище, серед якого має закуритись ладан перед деспотом і катом з кадильниць, які обкурювали Ґарібальді та Мацціні, — аж тут... Соціяльні демократи Італії засоромились... Деспот, якому власний люд заборонює вихід з палати-тюрми, аби не скаляв кровю улиці, по якій ходить чистїй народ, мав би ступати по Квіриналї, а може й по Капітолю! Ні! Сього не може бути!...

Се було кільканайцять літ тому.

А потім нова проба. Замаячіли перед очима царя-поета закінчені стіни лондонського „Товер". Треба було чейже почоломкатись з кумом з Альбіону і запити будучий кривавий бенкет, який мав зачатись в серпні 1914 р. Се було кілька літ тому. Яка гарна перспектива: цар-деспот на гостині у володаря найсвобіднїйшої країни!... Але сей проклятий люд! Знов упало його „вето"...

Знов люд загнав деспота до його просторої, золоченої тюрми. І минали роки, росла туга царя за подорожними „приключеніями" — та все дарма.

Аж ось Микола Миколаєвич придумав спосіб дороги. Як той історичний Нерон пожежу Риму, счинив сьвітову пожежу і коли цїлий сьвіт затрівожив ся та кинув ся до ратованя Европи, він вивів стуженого авантурника задньою фірткою і вивіз його в дорогу.

Їде, їде білий цар... Їде „цар всесильний, цар слави, цар питемном увінчаний". Їде до народу, якому російські імператори закрали віковий культурний дорobок, якому мов ошрі виссали всяку радість в серці, який в десятках пісень прокляв „білих царів" страшним проклоном цїлого народу — їде до останніх синів України, що ще не знали нещастя оглядати ката в царській коронї і не знали його посіпаків-вішателїв.

Цар Микола скаляв галицьку Україну своєю стопою злочинця. Діждав ся вкінци великого сьвята: міг серед димів сьвітової пожежі, серед реву гармат, серед роздираючих зойків конаючих соток тисяч своїх підданих на стоках Карпатів, серед ридань мілїонів умираючих з трівоги, холоду, голоду і від заразливих недуг, викрасти ся зі своєї тюрми і скаляти останнїй закуток України своєю ногою. Дотепер ся країна знала тільки Татарів, нинї на сторінки наших історичних лихоліть доцисує недоля до чорних історичних дат ще й дату: 1915 рік, а побіч неї: візита царя Миколи II. у Львові й Перемишлї.

Яка страшна записка! Яка вона трагічна в порівнаню з усіма попередніми! Як гірко читати сю записку зі сьвідомостю, що культурний захід підкладав папір під перо хроніста та приймав її до відома з певним вдоволенєм!

У хвилї, коли народ, що заселює східну Галичину, всїми силами, серед надлюдських жертв боронить ся проти непожаданого визволителя, що викликує скаженину націоналїстичної московської преси, — в таку хвилю стає у Львові манекін петербурських маняків, що раді-б загорнути під свої лабети половину сьвіта, здитинїлий, одурений „цар-освободитель" стає на бальконї намісниківської палати і хоче ущасливити народ своєю присутностю, своїм ласкавим видом. І торочить юрбі зігнаних шпіонів, посіпак та уличних відпадків великоміського населеня стару нудну казку про „єдину недїлиму Русь". Треба було мілїонових жертв, аби сей манекін міг як старий охриплий автомат, накручений рукою Бобрінських та галицьких рублехапів, уже може в останнє вилебедїти сю звітрілу фразу хорих манією великости і ненаситности московських політиків.

Яка висока цїна, а який мізерний товар!

Населенє пропадає з нужди і епідемій, в темних домах дрожать люди перед самоволею салдацтва та охрани, люд по селах тужить за своїми рідними, поля цїлої Галичини засіяні кістками мілїонів, салдати в окопах нишком проклинають чорну руку, що їх держить на полях горя і смерти вже три чверти року, Січові Стрільці зривають з ненавистю і лютостю прапор Бобрінського з верхів Карпатів — а зідіотїлий, безсилий Микола II. кулить ся трівожно в куті свого ваґону, що везе його до Львова, морочить собі голову, що привезти тим, яких він узяв ся визволяти, вбирає свій стрій паяца і, виступивши на сцену, виголошує свою ролю, яку написав для нього Бобрінський і його товариші!

Сьмій ся, паяце!... Незавидна твоя роля! Прийде хвиля, що змете твої полки з землї, яку ти сплямив своєю стопою, а тобі лишить ся тільки спомин поїздки до столиці Льва, може останньої твоєї поїздки і останнього виступу на сценї в ролї паяца-освободителя народів. І лишить ся тобі туга за твоєю карієрою актора, а пісенька „Їздив, їздив білий цар" збогатить ся одною новою строфою, де буде осьпівана твоя рабівнича поїздка на землю мирного, шляхотного люду — серед пожарів сіл і міст, серед стогонів конаючих з голоду, епідемії і від олова.

А українському народови остане осторога і сьвятий заповіт всїми силами старати ся стерти зі сторінок своєї хроніки сю соромну дату 1915 року, за котру паленіти-ме колись цїлий культурний захід.

П. Карманський.

ДОПИСИ.

З BURNSIDE, ILL.

(Звіт з всенародного віча).

У нас відбуло ся дня 27. червня б. р. народне віче, яке отворив д. Йос. Демкович. Учасників була повна саля. Реферат виголосив др. Сіменович, котрий у своїй добре обдуманій бесіді представив народови цїль віча і його значінє. Він згадав про давнє гетьманство, почавши від Мазепи, відтак зійшов на теперішні часи та вияснив ситуацію на терені війни, і яку користь можуть осягнути Українці по скінченю сеї війни. Згадав також про український леґіон, котрий бореть ся за визволенє України та про комітети Українців в Росії, котрих є два і котрі мають стати ся нашими репрезентантами в цїли визволеня України. Відтак говорив про коротке московське панованє в Галичині, про розстрілюванє сьвідомих галицьких Українців Москалями і т. п.

Другий реферат виголосив др. Гриневецький. Він говорив про великий український нарід, про його відродженє, про історію славянського народа і його розділ, про витворенє козацтва на Українї і про користь, яку воно принесло нашій вітчинї, про теперішні обставини під пановаңем царя на Україні, про волю народа, котра від соток літ закована в московські пута, про назву нашого народа, і яке його імя є правдиве та про злуку всїх Українців в Америці в один великий і сильний табор.

Адвокат др. Янович говорив про вїзд царя до Галичини, або про шкіру на живім медведю і про вигнанє Москалїв з Галичини.

Др. Семен з Борнсайд, Ілл., говорив про недолю нашого народа в ріднім краю і про як найскоршу поміч для него. Згадав про велику самостійну Україну, котра колись сягала від ріки Волги аж по ріку Тису на Уграх поза Карпатами.

Д. М. Поніль віддеклямував „Посланіє" Шевченка. Пн. Т. Зелінка, Ст. Зелінка, Ол. Шавала і п. Бабійова заняли ся збіркою, котра принесла загалом $80.10. (До сеї квоти належить і збірка з коляди в сумі $28.90). На внесенє д. Лещишина ухвалено однодушно вислати сї гроші на український леґіон.

Др. Сіменович предложив слїдуючі резолюції, які одноголосно ухвалено:

1) Ми, Українці в Борнсайд, Ілл., зібрані дня 27. червня 1915 р. на вічу, взиваємо всїх Українців, замешкалих в стейтї Ілїнойс, аби злучились в одну спільну українську громаду, без огляду на політичні і релїґійні переконаня, в цїли ширеня ідеї визволеня України.

2) Взиваємо всїх Українців у стейтї Ілїнойс, аби склпкували як найбільше віч та збирали датки в цїли помочи роботї скарокраєвій Загальній Українській Радї.

3) Висказуємо Українським Стрільцям наше велике признанє і подив за їх надзвичайну посьвяту Україні.

4) Взиваємо наш народ, щоби раз на все уживав одної однісїнької назви: Українці, Україна — на означенє народности і землї.

По ухваленю сих резолюцій народ затвердив комітет, котрий від 6-тьох місяців занимає ся відповідною працею.

По відсьпіваню українського гимну народ розийшов ся домів з великим вдоволенєм і піднесенєм духа.

За Комітет: **Йосиф Демкович, Теодор Зелінка, Василь Кушнір, Николай Шемердяк.**

З WINNIPEG, MAN.

Дня 3. липня с. р. відбулись у Вінніпеґу зазначені статутом загальні річні збори бурси ім. А. Коцка.

Саля при малій церкві була битком виповнена і прибрала сьвяточний настрій. Прибувші громадились: одні з гадками, що вкоротці буде українська бурса, котра дасть приют нашій многонадїйній молодежі та виховає її на добрих синів України; другі-ж думали, що вкоротці законниці будуть ширити греко-католицизм, а були і такі, котрі думали над тим, як виглядати буде католицька бурса. З найгірнішими думками поприходили ті панове, котрі бачили свої політичні вигляди, коли в їх руки попадесь управа і показатись перед всякими партіями — от в чиїх руках сила, ми маємо бурсу, в котрій є поверх 200 членів. Невже-ж на те у нас є всякі партії, котрі за всякі заслуги дають в заміну всякі патріотичні корита? — Отсе робота найбільших крикунів, а зглядно горожан Вінніпеґу. Може хто і не повірить, але на жаль, се є правдою. І не одна народна робота, коли дісталась в такі руки, довго не вдержала ся.

По ріжних дискусіях прийшло на порядок денний 3 внесеня, а именно: 1) Українська бурса ім. А. Коцка. 2) Грецько-католицька бурса ім. А. Коцка, 3) Католицька бурса ім. А. Коцка. Тут вже були досить цікаві розговори, а найдивачнїйше було те, коли з ґрупи другої себто сторонників української грек.-кат. бурси став якийсь добродій і заявив: „Бурса повинна бути українською греко-кат. без. ніяких виглядів і не залежною від Риму". Сей вислів викликав бурю сьміху, а вкінци тому-ж бесїдникови не дано вже більше говорити.

Вкінци прийшло й голосованє і „Українська бурса ім. А. Коцка" дістала 82 голоси себто абсолютну більшість. Здавало би ся, що буде слїдувати вибір дирекції; на жаль не прийшло до того по причині розфанатизованя декотрих членкиць та членів, котрі почали викрикувати: „Ви соціялісти хочете нам бурсу відібрати?" Серед гамору предсїдатель зрезиґнував (мабуть нарочно ся буча була устроєна та шкода лише, що не був на стільки дотепний, аби збори зовсїм розвязати), тому то покликано сейчас иншого предсїдателя, а заразом перенесено наради до иншого льокалю, де вони спокійно продовжались до години 5-тої рано.

До заряду увійшли люди несогірші, а перша їх робота була: розділ праці а зглядно поділ на комісії, а друге заложено приватну школу, в котрій буде учитись дітий української мови підчас вакацій.

Дав би Бог, аби бурса як рівнож і школа пійшли найкрасшою ходою, а тоді аж покажемо, хто уміє належито інтересувати ся народними справами.

З.

СПРОСТОВАНЄ.

Допись, яка була поміщена в ч. 80. „Свободи", походить із **Н. С. Пітсбург.**, а не із С. С.

ВІЧА В СПРАВІ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ

ВІДБУДУТЬ СЯ:

1) В неділю, дня 18. липня о год. 5. вечер в Картерет, Н. Дж.

2) В неділю, дня 25. липня в Нюарк, Н. Дж.

Реферує **Др. С. Демидчук.**

НОВИНКИ.

З ДІЯЛЬНОСТИ НАРОДНОГО КОМІТЕТУ.

На засїданю Народного Комітету дня 5. червня обговорено справу доповненя Загальної Української Ради і рішено заявити ся за задержанєм дотеперішнього складу З. У. Р. — Опісля обговорено справи греко-кат. церкви в Галичині, справи нашого духовенства і вихованя клиру та повороту наших сьвящеників до краю і рішено поладгодженє тих справ передати президії Народного Комітету. — Також передано президії по дискусії справу домагань народного учительства в справі воєнних запомог.

УКРАЇНСЬКИЙ ВОЄННИЙ МУЗЕЙ.

Віденське „Діло" пише: Від III. секції Української Культурної Ради у Відни вийшов почин до утвореня Українського Воєнного Музея й Архіву. Головна Управа Культурної Ради вже ухвалила заснувати Музей і Архів та примістити їх в своїм льокали, (Wien, VIII. Piaristengasse 17, Mezzanin 5.), а веденє його віддано п. Богданови Заклиньскому. Тепер звертаємо ся до всіх наших Земляків, а передівсім до Українських Стрільців, щоби піддержали Музей і Архів, присилаючи нам відповідні предмети. Виказ дотеперішних надісланих предметів: Ч. 1. Іван Чайка, учитель: російська полева фляша. Ч. 2. Б. З.: Збірка воєнних друків. Ч. 3. Франціщка Мазуркевич (учителька): російський патронташ з набоями. Ч. 4. Корнило Заклиньский: Дві стрілецькі шапки. Ч. 5. Учительський інформаційний Комітет: книжку свойого виданя „За Україну". Ч. 6. Б. З. Збірка переписки з жовнярами. — Відень, 5. VI. 1915. Від III. секції Української Культурної Ради.

Замітка. Зазначуємо, що й американські Українці можуть дещо зібрати для того музея. Важні тут будуть листи з війни, збірки ґазет (чужих, ворожих, польських, кацапських і т. д.), ілюстрації і т. д. — Ред. „Свободи".

———0———

ШВАЙЦАРСЬКА ГАЗЕТА ПРО УКРАЇНЦІВ.

У женевськім дневнику „Journal de Geneve", одним з найповажнійших орґанів французької Швайцарії, поміщена статя з „L'Ukraine", написана президентом д-ром К. Левицьким. В статі коротко зібрані найважнійші дати про Україну і Українців. Автор подає перед дати про українську землю і число Українців, обговорює потім самостійність української мови, назви „Малоросія" та „Україна" і переходить до огляду української історії аж по найновійші часи. Огляд української історії вяже ся з представленєм найновійших подій перед вибухом війни. Автор змальовує житє Українців під московським панованєм і показує кривди, які зазнає наш нарід у Росії. Статя кінчить ся представленєм російського, анти-українського походу в Галичині (заборона уживаня української мови в урядах, церкві і школі, заборона українських часописий, розвязанє українських товариств, нищенє бібліотек, вивоженє Українців і т. д.) і окремою докладнійшою згадкою про наші церковні відносини під московським режімом. Статя, яку сама редакція називає дуже цікавою, робить вражінє влучним зіставленєм фактів і поважним тоном, а що викликала більше заінтересованє, видно хоч би з листу Анґлійки Гертруди Ґарланд, що окремим письмом з Лондону з 4. мая 1915 до автора висказала подяку за статю в імя свободи і справедливости.

ЙОГО ПОСЛІДНА ПРИСЛУГА.

Як монотонно падуть сірі каплі осінного дощу з темного мов ніч неба! Лиш придушений відгук кінських копит дасть ся чути від мягкої та мокрої землі ліса. Їдучі улани сильно тримають у своїх руках лянци. Їх очи остро глядять вперед, здасть ся, прошивають глубоку темряву мокрих дерев ліса. Се слідно передівсім на острім лици молодого поручника. Всї його мускули напружені, бо нині на нічній патрулї богато залежить — нині можна окрити ся лавровим вінцем слави.

Чуваючи й вивідуючи, їхали вони дальше.

І тепер він має привид. Йому здасть ся, що він на рідній, батьківській землі і тихесенько, щоб не наполохати звіря, він прямує в поранній мраці через ліс і поле.

Се була його мати. Від малої вже дитини його душа все так бажала бути коло матери. А найкрасші хвилї в його житю були ті, коли на вакації їхав до ньої. — Його родичі жили в сепарації (в розлуці).

О, люба, солодка батьківщино! Там певно тепер також є червона рябина і там на полях лягає густа осінна мрака. А він там знає кожде дерево, кожду стежечку! Кілько то разів він тихенько пересував ся з рушницею, готовою до стрілу, і з ярким блиском в мисливських очах. І коли він після того вертав домів, там вже був накритий стіл і батько з отвертими руками витав його: „Здоров був, хлопче! Ти мусиш бути шалено голодний".

І вони оба весело засїдали до стола поруч себе, старий і молодий, заїдали зимне мясо й попивали чаєм, а в печи тріскотіли букові дрова і оспалим зором глядїли на них очи їхніх предків.

Та завсїди поміж ними щось стояло, щось невидимого, а однак відчувало ся щось болючого. Се „щось" затроювало йому його хлопячий і молодечий вік.

І якась заздрість вступала в його серце, коли він бачив другі діти разом з батьком і мамою і коли ті діти оказували свою любов родичам, з ними пестили ся і пестощами нагороджувані були. А він, коли був з батьком, не смів згадувати про матір, і противно.

Обоє родичі були для нього добрі, але якось так половинно, так масковано — не натурально. Тут бракувало найважнійшого — бракувало родинної теплоти, де то батько й матір, рука в руку своїй дитині спільну любов приносять, а се дитя знова лучить їх нерозривним вузлом.

Він много разів старав ся своїх родичів поєднати, — та надармо. „Ти сего не розумієш. Ми мусимо обоє жити в розлуці. Поміж нами безодня, яку нам тяжко перейти". Такі й подібні були відповіди завсїди. Ох, як він тоді страждав! Він їх обоїх так любив...

На сході почали мраки розступати ся. Його кінь спотикнув ся і він очуняв. Як можна так піддати ся мріям в тій непривітній, чужій країні?

Повів рукою по чолї і випростував свою поставу.

У віддалі дав ся чути глухий гарматний гук.

* * *

По великім городї, но на пів відцвилих цьвітах, самітно походжає якась дама. На лици слїдно колишню красу. Вона думає про свого сина, що десь воює в далекім ворожім краю. Неспокійно ходить то сюди то туди, бо вона жде на почтового післанця. Чейже він принесе їй вістку від того, що одинокий остав ще для неї. Її дитя! Ох, Боже, коли йому що стане ся, вона не переживе сего. Бож вона більше нікого не має на сьвітї — нікого більше!

Але що се?..

Її нога задрожала.

Далеко далеко, на півночи, в одній хатї, вона знає якогось чоловіка... Йому вона колись присягала вірність аж до смерти... І потім його опустила...

Що вона зробила?

Свої дитині всю молодість забрала. Свому мужови щастє.

В тім чути дзвіночок. Телефон. З уряду почтового хотять їй переповісти якусь депешу. З поля боротьби.

Він хоче ще раз бачити їх разом. Той самий поїзд везе їх до нього, але вони про се не знають.

Він лежить одинокий в малій кімнатї великої хати, що її на шпиталь перемінено. Він лежить блїдий з на пів примкненими очима, його руки неспокійно порушають ся і судорожно стискають покривало.

Чи вони прибудуть?

Він так дуже хоче їх ще раз бачити перед розлукою. Лиш один раз у купі — разом, як то він собі через ціле житє бажав.

В шиби кімнати бєть ся осінний вітер. — А його рана пече мов огонь...

Він наслухує.

Чує легонькі кроки по підлозї. На пальцях увійшла шпитальна сестра і отворила двері.

Тихенько входить мати — а за нею батько.

Вони ще не пізнали себе в темнотї.

Допера тепер при ліжку умираючого сина вони глянули взаїмно на себе.

Та се тривало лиш хвильку.

Молодий офіцир дав знак, що хоче говорити. Його піднесла сестра. Він взяв за руки батька й матір, що осторонь від себе стояли. Його великі, горючі послїдним огнем очи, благаючи глядїли то на одно, то на друге.

І — під впливом сего благаючого погляду вони мовчаливо получили свої руки над умираючим. І коли діткнули ся, дрож перейшла їх тілом.

На запалім восково-блідім лици сияє промінь щастя. Вони клякнули при ліжку і тримали кожде з них дорогу, студенїючу руку сина.

Сестра поволи вийшла. Її поміч була тут уже безпотрібна.

Коли на сході виглянуло сонце, чудовим блеском обляло тихе та спокійне лице померлого.

З плачем встала мати і поволи підійшла до сивобородого старця.

Вона тепер пізнала, що їй ще дещо остало ся на землї.

А він сказав: „Чи можеш менї простити?"

Вони подали собі руки і разом станули над тілом сина, що віддав свою послідну прислугу — для вітчини і для них, що його породили.

ПАМЯТАЙМО!

НЕ БУЛО І НЕ БУДЕ ВЖЕ БІЛЬШЕ ТАКОЇ ХВИЛІ, КОЛИ БИ НАША ЖЕРТВА, ХОЧ НЕ ЗНАТИ ЯКА НЕЗНАЧНА, А БУЛА ТАКА ВАРТІСНА ЯК ТЕПЕР.

НЕ ДИВІМ СЯ НА ТЕ, ЩО АВСТРІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПО ОСВОБОДЖЕНЮ ГАЛИЧИНИ ОБОВЯЗАНЕ ПОМАГАТИ НЕЩАСНИМ ГОЛОДУЮЧИМ НАШИМ БРАТЯМ, БО СЕ Є НАШ ОБОВЯЗОК ПЕРШИМ ВТЕРТИ СЛЬОЗУ ГОЛОДУЮЧИМ СИРОТАМ І ВДОВАМ, ТА ВРАТУВАТИ ЇХ ВІД ГОЛОДОВОЇ СМЕРТИ.

НЕ ЗАБУВАЙМО, ЩО МИ ПОВИННІ СКЛАДАТИ ТІ ЖЕРТВИ НЕ ЛИШЕ З ЛЕГКОЇ РУКИ, АЛЕ ПОВИННІ ТАКОЖ І СЕБЕ ТРОХИ ПОЖЕРТВУВАТИ І ДАТИ — ЯК ТО КАЖУТЬ — ОСТАТНЕ, А НАВІТЬ ПОЗИЧИТИ І ДАТИ.

МИ ПЕВНІ, ЩО ПО ЦІЛКОВИТІМ ОСВОБОДЖЕНЮ ГАЛИЧИНИ, А ОПІСЛЯ І ПО ЗАКЛЮЧЕНЮ МИРА, КОЖДИЙ ВІДСИ ПІШЛЕ СКІЛЬКИ ЗМОЖЕ ГРОША СВОЇЙ НАЙБЛИЗШІЙ РОДИНІ, АЛЕЖ КІЛЬКО Є ТАКИХ БІДНИХ І НЕЩАСЛИВИХ, А ВСЕЖ ТАКИ НАШИХ БРАТІВ І СЕСТЕР, УКРАЇНЦІВ, — ЩО НЕ МАЮТЬ В АМЕРЕЦІ АНІ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ, АНІ В КАНАДІ, АНІ В БРАЗИЛІЇ СВОЇХ КРЕВНИХ.

ЗА НИХ МИ ВСІ МУСИМО ПАМЯТАТИ. НЕХАЙ КОЖДОГО З ВАС, ЩО ЧИТАЄТЕ ҐАЗЕТУ, СПОГАДАЮТЬ З ВДЯЧНОСТЮ БІДНІ СИРІТКИ, КОТРИХ ЛИШИЛИ ТІ УКРАЇНЦІ, ЩО ЗГИНУЛИ НА ПОЛИ БОЮ.

ТЕПЕР, КОЛИ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ НАШОГО КРАЮ ОСВОБОДЖУЄ АВСТРІЙСЬКО-НІМЕЦЬКА АРМІЯ З МОСКОВСЬКОГО НАЇЗДУ І КОЛИ ВЖЕ НЕБАВКОМ ЗНОВА БУДЕ ДОСТУП ДО ГАЛИЧИНИ, МУСИМО ПРИСКОРИТИ СКЛАДКИ, АБИ ВИСЛАТИ ВІДСИ ЯКУСЬ БІЛЬШУ ЖЕРТВУ НАШИМ ЗЕМЛЯКАМ, ЯКА БУДЕ ДУЖЕ ПРИДАТНА ПІДЧАС ВІДБУДОВИ КРАЮ. І МИ МУСИМО ЯКОЮСЬ ЧАСТКОЮ ПРИЧИНИТИ СЯ, ЩОБИ РОЗБУДИТИ НАНОВО ПРИДУШЕНЕ МОСКАЛЕМ НАРОДНЕ ЖИТЄ В СТАРІМ КРАЮ.

ОЗОВІТЬ СЯ, АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ. БОГАТШІ І БІДНІЙШІ. ВСІ ЯК ОДИН! А ТАКОЖ БРАЦТВА І ТОВАРИСТВА!

ПРИСИЛАЙТЕ ЯК НАЙСКОРШЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ, А ТАКОЖ ОКРЕМО НА УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК В СТАРІМ КРАЮ!

ОСТАННІ ДНІ БЄРНСОНА.

В Кристіянії, столиці Норвеґії, появила ся недавно книжка п. з. „З останних днів Бєрнсона", яка містить в собі послідні слова смертельно хорого Бєрнсона. Авторкою книжки є панна Нуле Фінсен, приятелька поета та його родини, яка була товаришкою поета в останних днях його житя. Її книжка подає много гарних висловів Бєрнсона. Між иншими читаємо там такі вислови сього великого поета, котрий — як звісно — і нас, Українців, брав в оборону перед гнетом Поляків.

„Як далеко сягає моя память, то несправедливість була тим, що спонукувало мене заняти ся політикою. Я зміняв часто свій погляд. Час і власний мій поступ вели мене до сього. Коли я зробив одначе яку ошибку, то я завсїди до сього отверто признавав ся. Многим бракує до сього відваги".

„Почуте чести було тим, що ділило мене від політиків; воно було у нас відмінне. Многі з політиків ідуть слїпо за партією: я хочу, щоби в кождім случаю поступати після власного пересьвідченя".

„Недостача вдячности є недостачею культури, та нічим иншим".

„Думки про смерть не є думками про житє. Але я розумію те, що вони можуть здвигнути релїгію".

„Ні, ні, ані релїгія, ані меч, ані скиптр не є тим, що ведуть до поступу. Тим є лише любов і лише вона".

ЩО ЖІНЦІ ПОТРІБНО ДО ЩАСТЯ?

(Самообман. — Мода амулєтів. — Звірята, що приносять щастє. — Безглуздє).

Здавало би ся, що наші високо культурні часи, далекі від усяких пересудів та забобонів, що вони з милосердєм глядять на ту кромішню темноту давних віків людий, що носили з собою на кождім кроцї амулєти, се є цїлющі предмети, які мали їх хоронити перед всїляким нещастєм. Се самообман! Амулєти будуть у людий ще довго істнувати, а навіть останними часами приходять вони знова в моду. Головно жінки не хочуть і не можуть з ними розлучити ся, а всїлякі аристократки, котрі жиють лише видумками моди, уважають амулет конечною прикрасою.

Як виглядає амулет модерної жінки? Амулет модерної дами не сьміє передусім дуже ярко кидати ся другим в очи. Ось так примітом носить дама на рамени маленьку металеву брошку з ящірочкою. Се її амулет. Инша знов дама укриває свій амулет під одягом. Вона носить на нозі металеву обручку, прикрашену якимсь звірятком або иншим символом „щастя". До особливих звірят, котрі приносять щастє, належить жаба. Жаба виходить одначе щораз більше з моди. Тепер модним „звірятком" щастя є слон і тому дуже часто при всяких жіночих прикрасах можна побачити дочіпленого маленького слона з маляхіту або оніксу.

Павук і сова, улюблені колись символи щастя, тепер минають ся. Вони уступають місця иншим, ніжнійшим сотворінням. Особливо для амулєтів використовують на їх місце маєвого хрущика. Ювилєри уміють такого маєвого хрущика, злядженого очевидно з дорогоцінних матеріялів, втикнути і до брошки і до перстеня і до найшийника і до нараменника, а навіть до ланцушка. З сього вдоволені обі сторони: і ювилєр і жінка. Жінка, що має „запевнене" щастє і то модне щастє — а ювилєр, що має запевнений дохід і то гарний дохід.

Осип Юрій Федькович.

ПІД КАСТЕНОДОЛЕВ.

Подивиж ти ся, мати,
На жовнярські кабати:
Вся кабатина
Кров і калина, —
Ти мня годна пізнати?

Ой пізнаю, пізнаю:
Но одного тя маю —
Одного сина,
Молод як калина, —
Ой там калина в гаю!

Ой та, нецько, калина
Не для мене зацвила, —
Ой цвила, цвила
Висона могила,
Твому сину дружина.

Ой дружина то, нецько!
Завтра рано, раненько
В шовкові трави
Зелені мурави,
Поклоню ся низенько.

Поклоню ся до свого
Гетьмана молодого:
Гей пане, пане,
Вінчай же ти мене
Козака молодого!

Буду, буду вінчати
Там, де звоня гармати:
Ой буду, сину —
Гину, пане, гину!!
Вже не плач, моя мати.

ГОСПОДЬ БОГ І КОРОЛІ.

Давно, дуже давно тому люди мали вже досить своїх королів, рішили отже вислати до Господа Бога депутацію з просьбою о поміч.

В небі депутація зістала принята дуже вічливо, а коли черга прийшла на неї, станула перед лицем Господа.

Коли бесідник висказав Господеви свою справу, Господь з дива погладив свою сиву, довгу бороду і сказав:

— З того, що ти говориш, я нічого не розумію. Я вам ніколи не давав королів.

Тоді всі члени депутації почали разом викрикувати, що ціла земля є повна королів, а вони всї кажуть, що їх власть від Бога походить.

— Нічого про се не знаю — відказав владика небес. — Всіх вас я сотворив рівними на образ і подобу свою. Прощавайте!

Авдієнція була скінчена. Але депутація сїла собі коло небесних воріт і почала плакати та жалісно лебедїти, аж ангелам небесним сумно стало.

Коли про се донесено Господеви, милосерде вступило в його божеське серце, і він розказав привести їх перед своє лице.

Опісля прикликав одного свого архангела і сказав йому:

— Заглянь-но до тої книги, в котрій є списані всі ті кари, які я до нинїшного дня спустив на рід людський за його гріхи, чи там нема дечого про королів, о котрих отсї люди говорять.

Грубезна то книга була. Цілісінький день сидів над нею архангел; хотів дійти до правди. Та коли вечером скінчив свою працю, здав Господеви рапорт, що нічого подібного в ній не знайшов.

Знов приведено делєгатів перед лице Господа, а він сказав їм:

Як кажу вам, що нічого не знаю про королів. Бувайте здорові!

Але тоді ті небожата почали плакати, охати, попадати в розпуку, аж знова змякло серце найвисшого пана і наповнило ся солодким милосердєм.

І знову прикликав того архангела і дав йому такий приказ:

— Заглянь-но ще до тих книг, в котрих є написано, скільки бід упало на людський рід за його просьби і молитви дуже нерозумні і щоби люди набрали переконаня, що мої ради є мудрійші від тих, котрі вони дають менї у своїх молитвах. Перегляць отже ті книги і скоро донеси менї, чи там нема дечого про королів.

Зробив архангел після божого приказу. Дванайцять тих книг було. І дванайцять днів тривав ангельский труд, заки скінчив читати.

Та про королів і в тих дванайцяти книгах нічого не було.

Послідний раз приведено людських послів перед божий маєстат, а Бог каже до них:

— Не поможу вам нічого. Вернете на землю без відповіди. Королі — се ваш, людський винахід. Коли маєте їх досить, зробіть з ними порядок самі! Будьте дорові!

ОСТОРОГА.

Дійшла до мене чутка, що кількох киринників у Вунсокет, Р. Ай., хотять орґанізувати якесь товариство проти товариства „Зап. Січи" і Українського Народного Союза. Я яко предсідатель тов. „Зап. Січи" перестерігаю тутешних Русинів-Українців, щоби не дали нікому баламутити ся. Нехай киринники, заки зачнуть рабувати чесних людий, віддадуть наперед „Зап. Січи" усе те, що їй завинили.

Стефан Лемішка,
предс. „Зап. Січи", відділ 206 У. Н. Союза.

РЕКОРДОВЕ СПРАВОЗДАНЄ У. Н. СОЮЗА

за місяць червень 1915 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Войтович Стефан, Копач Іван.
В. 7. Прочко Михайло.
В. 15. Шимра Стефан.
В. 16. Гаджеґа Олекса.
В. 28. Кріба Ева.
В. 41. Лисович Катерина.
В. 47. Гриневич Іван, Петрович Михайло, Коваль Прокіп.
В. 51. Янич Яків.
В. 53. Словіковський Олекса.
В. 70. Литвин Онуфрій, Лучка Матвій, Дмитрів Михайло, Фіцканич Іван.
В. 73. Варчак Михайло.
В. 88. Фечко Стефан.
В. 91. Жулеба Василь, Баховський Захарко.
В. 99. Осередчук Йосиф.
В. 102. Смолило Олекса.
В. 127. Кіналь Павло.
В. 136. Феник Михайло, Турко Василь, Гавулят Юрко, Козяк Тимко, Пограничний Петро, Стецик Василь, Сус Олекса, Сидор Стефан.
В. 147. Безпалко Мартин.
В. 151. Мандзиняк Анна, Сіржан Анна.
В. 160. Смитович Петро, Претика Танька, Ставнича Текля, Пошталян Никола, Пошталян Максим.
В. 192. Боґуцька Катерина, Ґриштор Розалія.
В. 200. Малафій Леон, Концур Никола.
В. 213. Кобрин Йосиф, Бойчук Михайло.
В. 217. Курец Лесько, Третяк Василь, Рудий Іван, Пакуло Василь, Кучмій Василь, Нищук Марко, Заставний Іван, Румак Захарко, Третяк Никола, Борецький Григорій, Швец Антоній, Яремка Григорій, Кицинко Іван, Швец Іван.
В. 220. Окрецкий Василь.
В. 221. Новосад Юлія.
В. 224. Іляшевич Яким.
В. 235. Бобак Йосиф, Бобак Ольга, Кушнір Николай.
В. 239. Пісечко Іван, Павлиш Олекса.
В. 241. Хоптовий Йосиф, Жарський Іван, Журба Михайло.
В. 247. Бавуляк Панько.
В. 248. Ґрицький Андрій.
В. 255. Касій Василь, Булій Іван, Демко Михайло, Жидик Васько.
В. 259. Лехів Теодор.
В. 270. Микитків Василь, Пахолок Михайло.
В. 283. Романяк Николай.
В. 292. Федорів Максим, Лютик Дмитро.
В. 295. Сисак Стефан, Гавриляк Григорій.
В. 316. Скробач Сильвестер.
В. 317. Лруцький Іван.
В. 321. Баранецький Николай, Ступницький Николай, Ступницький Леон.
В. 326. Лесик Марія.
В. 332. Ковалевський Франко, Куцак Йосиф.
В. 336. Бак Станислав, Масляник Михайло, Зарешба Михайло, Ячишин Іван, Лещишин Михайло.
В. 338. Ганчар Михайло.
В. 339. Барна Марія, Барна Мих., Куничка Марко.
В. 342. Бебкович Яків, Тандерак Михайло.
В. 349. Хоминц Василь, Боднар Василь.
В. 354. Ґрабісь Михайло, Романяк Юрко, Домаковський Йосиф.
В. 357. Іванців Михайло.
В. 365. Москалик Іван.
В. 367. Фіцак Іван.
В. 369. Климишин Гнат, Кост Атаназій, Коник Петро.
В. 384. Головатий Іван.
В. 386. Ґавдан Николай, Біжик Іван.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Шляхтич Пахомій, Яким Олекса, Глова Іван, Дяк Григорій, Кіш Стефан, Заканич Гнат.
В. 2. Чернявський Петро.
В. 8. Руцький Филип.
В. 10. Підбережняк Семен, Бреня Іван.
В. 13. Рончковський Павло, Дзямба Антін, Дзямба Параска.
В. 29. Адамчак Іван.
В. 42. Шеман Андрій.
В. 76. Шміт Іґнац, Данилик Йосиф, Крайп Андрій.
В. 78. Бованкович Іван.
Відділ 85. зреформований.
В. 85. Гідо Іван, Мартиняк Семен, Мартиняк Михайло, Устияновський Стефан, Шараварко Онуфрій.
В. 90. Ковальчук Михайло.
В. 98. Хлистун Іван, Дольний Дмитро.
В. 102. Беднар Іван, Микитюк Іван.
В. 105. Стасевич Михайло.
В. 106. Осціславський Михайло, Медій Яків, Стовпець Петро, Пиш Павло, Негребецький Дмитро, Романчак Стефан, Глиняний Іван, Щуйко Василь, Тарновський Михайло, Дрозд Йос., Поясек Франко, Стиранко Панько.
В. 133. Стахів Николай.
В. 136. Гуць Леон.
В. 138. Кріль Пилип, Сановець Євка.
В. 142. Гонимар Титус, Солтис Йосиф.
В. 149. Горішний Андрій, Карачук Павло, Петришин Франко.
В. 151. Романець Анна.
В. 155. Крицкий Олекса.
В. 170. Сойка Евстахій, Батлай Матвій, Милянович Марія, Милянович Стефан.
В. 175. Сошицька Єва.
В. 186. Кондаш Марія, Цмар Єлисавета, Якубишин Анна сер.
Відділ 192 зреформований.
В. 192. Ангел Олекса, Мацейков Михайло, Гузар Стефан, Рибак Анастазія, Семенів Андрій, Гаповський Антін, Ридзевський Петро, Старух Петро.
В. 203. Загачевський Михайло, Загачевський Никола, Мельник Михайло.
В. 206. Білик Михайло.
В. 209. Фіщур Петро.
В. 211. Валиґа Петро.
В. 213. Лаґа Дмитро, Дроздов Артемій, Сеник Николай, Ґринда Юрій.
В. 218. Шибеляк Стефан.
В. 229. Кость Куба, Длуґовський Николай, Пухлик Іван, Мехнич Николай, Максим Дмитро, Ящик Григорій, Гоменчук Параська, Ґунка Іван.
В. 241. Стадник Теодор, Лучка Гаврил.
В. 258. Петрикевич Франко, Афтанас Йосиф.
В. 291. Цюпа Андрій.
В. 300. Кухта Іван.
В. 315. Щерба Єва.
В. 318. Батюк Анна.
В. 330. Стриєк Теодор, Гишка Роман.
В. 344. Грех Михайло.
В. 373. Толефач Марія, Скубак Зузанна, Кволек Марія.
В. 386. Іванчик Дмитро стар.
В. 388. Савіцький Григорій, Бандровський Іґнатій, Ніклаш Яків.
В. 393. Фецатчин Петро.
В. 397. Мельник Гринь.

ЧЛЕНИ ПРИСТУПИВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ...ЛИСТАМИ.

В. 7. Гуйда Семко.
В. 10. Маджик Григорій, Маджик Ів., Поливка Яків.
В. 47. Вроновський Бенедикт.
В. 56. о. Гривнак Василь.
В. 86. Борсук Иоанна, Сагайда Григорій.
В. 146. Крупка Ілія, Бондаренко Касіян.
В. 254. Ширка Андрій, Вовк Михайло, Хір Процько, ...сигула Войтіх, Роман Стефан, Пішко Николай, Мічкий Матій, Матейчак Стефан, Мазур Матей, Кар...ик Михайло стар., Андрусьо Стах, Янів Дмитро.
В. 331. Білобрам Петронеля.
В. 350. Теребуш Михайло.
В. 385. Хас Анна, Руденський Олекса, Пасічник ...йло, Клим Василь, Мандзин Николай, Хас Ми...
В. 400. Болух Гринько.

...НИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

1. Мацко Павло.
2. Кункевич Марія.
7. Кривошій Клим.
8. Мурей Андрій.
13. Пелетатий Никола.
17. Левандовська Марія.
28. Січик Ігнатій.
29. Ришко Григорій, Петрочко Антін, Ґалайда ...ь, Цірка Григорій.
38. Мадичко Михайло, Мельник Василь.
39. Гнатко Федор.
43. Палиця Лука, Єднак Дмитро.
50. Грушка Василь.
53. Ризай Олекса.
57. Палисник Іван.
63. Смолин Андрій, Яйко Михайло, Пресліцький ...Опретівська Анна, Волошинович Гриць мол., Во...нович Василь, Оресик Стефан, Оресик Петро, Во...нович Гриць стар.
65. Кухар Іван.
66. Валько Іван, Ватралик Іван.
69. Тесаровський Николай.
70. Крайківський Володимир, Федьо Петро.
74. Наврецький Иосиф.
81. Войтович Петро.
82. Липега Стефан, Дуда Антін.
86. Добошинський Іван, Добошинський Петро, Жи... Юрій.
91. Рудавський Михайло.
94. Савяк Микита, Зень Юрій, Віблій Михайло.
96. Коропей Василь, Лапицький Іван.
99. Гнатюк Дмитро.
102. Ярощак Іван мол.
104. Пачканик Теодор, Федин Ілько, Кульчиць... Никола.
106. Чопик Дмитро, Курила Антін, Вовковець... Лев, Степко Станислав, Оленець Яків, Ющак Макс.
113. Дашкевич Лучка, Хохла Дмитро стар., Рос...ия.
123. Добанський Николай.
127. Яковинка Иосиф.
132. Палка Олексій.
135. Бигун Іван, Мервак Іван.
137. Порохняк Марія.
140. Синчишак Михайло.
142. Луцкович Теодор, Мадерах Федько, Павук ...ро, Паливанський Станислав.
145. Кульчицький Мечислав.
147. Баран Стефан, Стиран Яремко.
150. Амбросійчук Дмитро.
151. Василькевич Анна, Слота Катерина, Ярка ...ина.
160. Фуртас Анна, Курпіта Євдоха.
170. Цісецький Василь, Мазур Василь.
174. Литвинчук Константин.
178. Мачалага Михайло.
186. Гарайда Михайло, Иосик Данило.
187. Каршневич Михайло, Грига Василь.
191. Римарчук Михайло.
198. Куриляк Іван.
203. Маліцький Петро.
213. Ілус Панько.
215. Кучма Семен.
217. Пелипів Никола.
220. Ковальчук Мелян.
221. Бриліньский Петро, Кановік Семен, Ко... Никола.
225. Греськів Іван, Сасик Григорій.
229. Сливняк Павло, Вітушинський Григорій, Цу... Стефан, Старух Зося, Старух Антін, Нішевич Дми... Несесина Сенько, Лукаш Іван, Гінько Николай, Ґур... Станислав, Бережанська Єва, Бриндза Василь, Федор.
237. Товарницький Франко.
238. Солек Марія, Бліщ Василь.
241. Поліщук Михайло, Пилипа Павло, Бісюк ...н, Бісюк Михайло.
244. Бончак Дмитро.
245. Булик Григорій.
246. Стриковський Иосиф.
258. Карпа Семко, Дурда Франко.
261. Бузачок Марія.
274. Волошиновський Теодор, Копищак Михайло.
275. Гнат Марія.
276. Опалка Петро, Зиндрац Нестор, Ясінський ...лай, Солар Федь.
292. Зень Теодор, Шалаґан Ксеня, Стефанів Па... Гоза Емілія.
296. Пельчак Максим, Жилич Панько.
300. Шпінь Іван, Олійник Михайло, Олійник Ону... Шевець Гнат, Спілений Петро, Макар Іван, Пе... Дмитро, Махник Василь, Загродничек Ілько, Воз... Василь, Шевчик Дмитро, Павлишин Іван, Лівиць... Василь, Крупнак Григорій, Крутей Федь, Кучма Іван, ...р Антонів, Мельничак Іван, Цебеняк Михайло, Ше... Володимир.
301. Васильк Іван, Папушка Іван, Солоп Вавряк.
305. Піхнядович Леон, Мікловович Андрій.
311. Гливак Варвара.
316. Санагурський Прокіп, Гаврилів Петро.
318. Онушко Анна, Тхорик Олена.
320. Потирай Стефан.
323. Шостак Константин.
326. Бабяк Михайло.
330. Іваськів Іван, Пшнічняк Василь, Франке... Юлія, Стеблина Николай.
336. Бутковський Яків, Турчик Андрій.
339. Палько Теодор.
342. Мороска Іван.
346. Кудлик Семен.
347. Замойський Григорій, Пташинський Теодор.
350. Ямрога Войтіх.
351. Пдичин Василь.
363. Васидик Василь.
367. Хмеляк Матій, Бреславський Теодор.
370. Штойко Николай, Чапіґа Василь, Лесків ...н, Маріяш Никола.
373. Петух Єва, Дзюпіня Еля.
379. Багрій Павло, Попадюк Теодор.
381. Комаринська Евдокія, Качмар Марія.
384. Котіль Андрій.
397. Антолік Антін, Тутак Григорій, Тутак Петро, ...ин Василь.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ.

2. Комаринський Іван.
67. Кляцко Анна.
90. Ковальчук Михайло.
94. Ширка Андрій, Вовк Михайло, Хір Процько, ...а Войтіх, Роман Стефан, Пішко Николай, Мічков... Матій, Матейчак Стефан, Мазур Матей, Карбов... Михайло стар., Андрусьо Стах, Яків Дмитро.
155. Присташ Михайло.
194. Хас Анна, Руденський Олекса, Пасічник Ми... Клим Василь, Мандзен Николай, Хас Михайло, ...ин Петро.
200. Сіра Иосифина.
211. Теребуш Михайло.
217. Крупка Ілія, Лисий Михайло.
225. Криженінський Иосиф.
229. Жувтанський Иосиф.
239. Поперечний Стефан.
247. Бондаренко Касіян.
250. Баглай Михайло.
278. Вроновський Бенедикт.
315. Білобрам Петронеля.
325. о. Гривнак Василь.
326. Віткович Семен.
339. Ревацький Мартин.
402. Комаріцький Михайло.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 43. Мута Григорій.
В. 186. Рихель Олекса.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

...сяцю маю 1915 р. було членів в У. Н. Союзі	6.046
...сяцю червни 1915 р. приступило нових членів до Українського Народного Союза	115
В місяцю червни 1915 р. принято наново в члени Українського Народного Союза	100
В місяцю червни 1915 р. принято членів з других відділів з переступними картами	31
В місяцю червни 1915 р. прийшло з инших кляс посмертного	16
Разом	6.317
В місяцю червни 1915 р. суспендовано за неплаченє місячних вкладок	198
В місяцю червни 1915 р. виключено за неплаченє місячних вкладок	8
В місяцю червни 1915 р. видано переступні карти до других відділів	36
В місяцю червни 1915 р. перейшло до инших кляс посмертного	16
В місяцю червни 1915 р. померло	2
Разом	260

З кінцем червня 1915 р., У. Н. Союз числив 6.057 членів.

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса A $250	55	членів
Кляса AA $500	1.956	„
Кляса B $750	16	„
Кляса C $1000	4.025	„
Кляса BB $1500	5	„
Разом	6.057	членів

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім справозданю за місяць червень 1915 р. як суспендовані або вичеркнені за неплаченє місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом орґанізації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (лип.) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця липня 1915, то в серпню 1915 мусять виповнити нові просьби о принятє, єсли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю червни 1915 р. взяли переступні карти, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю липню 1915, бо на другий місяць, т. є. в серпню 1915 р. вичеркне ся їх з членів орґанізації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тілько на підставі нових декларацій.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.,
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Мадзик Олекса, член від. 10. Вступив до Укр. Нар. Союза 27-го червня 1911 р. Походив з села Бортнє, повіт Горлиці, Галичина. Помер на параліж дня 16-го мая 1915 р.

Мута Григорій, член від. 43. Вступив до Укр. Нар. Союза 20-го марта 1907 р. Походив з села Мохначка, повіт Новий Санч, Галичина. Помер на сухоти дня 14-го червня 1915 р.

Юрковська Фенна, членкиця від. 71. Вступила до Укр. Нар. Союза 25-го липня 1913 р. Походила з села Репед, повіт Сянік, Галичина. Померла на удар серця дня 19-го мая 1915 р.

Рихель Олекса, член від. 186. Вступив до Укр. Нар. Союза 20-го жовтня 1899 р. Походив з села Городок, повіт Ліско, Галичина. Помер на сухоти дня 28-го червня 1915 р.

В. Ї. П.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що слідуючі відділи Укр. Нар. Союза в місяцю червни 1915 р. зістали згідно з приписами статута орґанізації зреформовані:

Братство сьв. Михаїла від. 85 в Гейзлетон, Па., з слідуючих членів: Ґідо Іван, Мартиняк Семен, Мартиняк Михайло, Устияновський Стефан, Шараварко Онуфрій (стар.).

Товариство „Запорожська Січ" від 192 в Геркімер, Н. Й., з слідуючих членів: Ангел Олекса, Мацєйков Михайло, Гузар Стефан, Ангел Анастазія, Семенів Андрій, Гапонський Антін, Ридзєвський Петро, Старух Петро.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 14-го липня 1915 р.

За головний уряд Укр. Нар. Союза:

Мих. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

—o—

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що Братство Пресв. Тройці від. 94 Укр. Нар. Союза в Ню Брітен, Конн., і Братство сьв. Петра і Павла від. 254 Укр. Нар. Союза в Ню Брітен, Конн., зістали згідно з приписами статута орґаніазіці злучені в один відділ Укр. Нар. Союза під назвою Братство сьв. Петра і Павла в Ню Брітен, Конн., відділ 254.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 14-го липня 1915 р.

За головний уряд Укр. Нар. Союза:

Мих. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

—o—

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що слідуючі відділи Укр. Нар. Союза зістали з днем 3-го липня 1915 р., суспендовані згідно з приписами §§ 243 і 244 статута Укр. Нар. Союза: 30, 194 і 325.

Коли місцевий уряд висше згаданих відділів не застосує ся до приписів статута орґанізації § 252, то по упливі приписаного часу висше згадані відділи будуть виключені з орґанізації на підставі статута Укр. Нар. Союза.

Поодинокі члени висше згаданих суспендованих відділів Укр. Нар. Союза, котрі хотять забезпечити собі членські права в орґанізації і надалі бути членами У. Н. Союза, мають застосувати ся до приписів статута орґанізації § 412. По переступні карти треба зголошувати ся до головного рекордового секретаря У. Н. Союза на адресу: P. O. Box 76, Джерзи Сіти, Н. Дж.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 14-го липня 1915 р.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
Мих. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

—o—

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що слідуючі відділи Укр. Нар. Союза зістали з днем 3-го липня 1915 р., згідно з приписами § 253 статута У. Н. Союза виключені з нашої орґанізації: Братство сьв. Кирила і Методія, від. 21 в Мейфілд, Па., Товариство „Просьвіта" від. 362 в Геркімер, Н. Й. і Братство сьв. О. Николая, від 37 в Пюрітан, Па.

Макаду, Па., дня 14-го липня 1915 р.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до відома всім місцевим секретарям У. Н. Союза, що всі просьби о принятє (декларації) нових кандидатів повинні бути в головній канцелярії У. Н. Союза не пізнійше як 26. кождого місяця, коли дотичні кандидати хотять бути приняті в члени У. Н. Союза біжучого місяця. Кандидати, котрих просьби о принятє надійдуть до гол. канцелярії по 26-тім, будуть приняті в члени У. Н. Союза доперва слідуючого місяця.

Було би добре, як би п п. секретарі присилали просьби о принятє нових кандидатів в члени У. Н. Союза зараз по їх виповненю, не чекаючи на висилку розмету.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 23. червня 1915 р.

За гол. уряд У. Н. Союза:

Мих. Угорчак, гол. рек. секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Уряд „Товариства Української Січи" (передше „Товариство Українських Соколів"), від. 170, подає до відома всім своїм членам, що звичайний місячний мітінґ відбуде ся сеї суботи т. є. дня 17. липня 1915 точно о годині 8-мій вечером в галі „Народного Дому" під числом 72 Моріс стріт, в Джерзи Сіти, Н. Дж. На тім мітінґу мусить кождий член явити ся, бо є дуже важні справи до полагодженя, **а також мусить принести з собою свою грамоту в цїли відміненя на нову.** Члени позамісцеві зволять свої грамоти в як найскоршім часї присилати почтою на руки секретаря тов. Ілька Осадціва, 225 Баров Ст., Джерзи Сіти, Н. Дж. Також ті члени, що мають обезпечені діти в Укр. Нар. Союзї, мусять принести і дїточі грамоти, котрі також мусять бути вимінені на нові. — А. Шостак, предс.; І. Осадців, секр фін.

ДЕРРИ ПА. Отсим взиваю всїх тих родичів, котрих діти належать до У. Н. Союза, щоби місячні вкладки за свої діти доручували мені в першій половині місяця (11 або 12 дня в місяци), бо инакше діти зістануть суспендовані, а я за се не беру на себе ніякої відвічальности. — Нестор Курчак, опікун дітий відділу У. Н. Союза в Дерри, Па.

СКРЕНТОН, ПА. Отсим повідомляє ся членів братства Усп. Пр. Богородиці, від. 123, що піврічний мітінґ відбуде ся в неділю 18. липня б. р. о годині 1-шій пополудни. Кождий член має прийти на мітінґ і принести свою грамоту. — Н. Тарас, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся в неділю 18. липня зараз по богослуженю в Клюбовій Гали під ч. 822 Н. Франклін стр. Кождий член має явитись, бо є важні справи до полагодженя і справоздане контролї за шість місяців. Неявивший ся член підлягає карі 50 цнт. а урядник $1.00. Просить ся тих членів, котрі ще не віддали своїх старих грамот секретареви, щоби принесли їх на сей мітінґ, бо в противнім разі не отримають нових грамот. — С. Вільчинський, предс.; І. Бабій, кас.; С. Гвіздь, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від 76, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні мітінґи будуть відбувати ся по 10-тім кождого місяця в суботу, а не в середу. Як наприклад припаде котрого місяця 10-того в суботу, то мітінґ має відбути ся на 17-го. — П. Романишин, предс.; І. Лисак, кас.; І. Іванців, секр.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботі, на забавах, на весілях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідним краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту цїль народну!

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1 і пів цента за кожде слово за одноразове поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Хто би знав теперішну адресу **М. ГАВРИСИШИНА,** котрий перед недавним часом мешкав під ч. 265 Селкірк евеню, Вінніпеґ, Ман., Канада, зволить ласкаво подати її до адміністрації „Свободи". 74—

Павло Сукар пошукує свого брата **ДИМИТРІЯ БІЛИКА** з села Комарівка, повіт Бережани, Галичина. Хто би про него знав, то прошу подати його адресу до: P. Sukar, 563½ 7th Ave., N. Minneapolis, Minn. 82

Пошукую **НИКОЛУ КОВТАЛЮКА.** Перед роком був в Ванкувер, Б. К., тепер має бути в Злуч. Державах. Хто би о нїм знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Юрій Королюк, Box 344, Copper Cliff, Ont., Canada. 82

Пошукую своєї сестри **ЕМІЛІЇ ВЕЛЬТА,** замужна Сова, родом з Чашн, пов. Ліськo. Перед 4 роками перебувала в Мікіспорт. Хто би о нїй знав або вона сама прошу повідомити на адресу: Eva Wylota, 71 Lawrence St., Edwardsville, Pa. 82

ПОЗІР! РОДИМЦЇ! Хто має приміряики і ноти до представленя Маруся Богуславка, нехай зволить прислати нам, а ми заплатимо, або прошу прислати свою адресу до: Tony Stangrytchok, 2226 W. Chicago, Ave., Chicago, Ill. 82

ПОТРІБНО РОБІТНИКІВ на фарми, до огородників і ин. робіт. Платня від $20 до $25 місячно, мешканє і харч. Голоситись враз з річами до: S. Begneski, 115 Bond St., Sandy Hill, Paterson, N. J. 82ч91

ХТО ПРИШЛЕ ЦІЛОРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ НА ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ" (ЗІ СТЕЙТІВ $2.00 А З КАНАДИ $3.00)

ДІСТАНЕ ДАРОМ ВЕЛИКИЙ КАЛЄНДАР УКР. НАР. СОЮЗА ЗА ДОПЛАТОЮ 15 ЦЕНТІВ НА КОШТА ПЕРЕСИЛКИ І ЕКСПЕДИЦІЇ.

Буде се дуже красний і цінний дарунок для кождого письменного Українця і кождої письменної Українки, бо такого калєндаря як сьогорічний ще не було на американській Руси. **Визначаєть ся він незвичайним богацтвом і ріжнородностию матеріялу,** який розміщено на 256 сторонах друку великої вісімки.

Крім того калєндар У. Н. Союза є **дуже богато прикрашений ілюстраціями.** Всї ті ілюстрації — **дуже красні, цїлком нові і ще незнані.** Всїх ілюстрацій в калєндари є 110 (сто десять). Більше ніж четверта часть їх — се ілюстрації з теперішної війни, самі найкраєші і найцікавійші; між ними також з Галичини.

Ся книжка не стратить ніколи на своїй вартости, з винятком части калєндарської, яка містить ся всего на кількох сторінках. Прочий матеріял є того рода, що все буде мати свою вартість і заступить Вам книжки з усякими інформаціями про відносини, житє, закони, приписи, порядки і т. д. у Злучених Державах і в Канаді; книжки з робітничого житя у Злучених Державах; про війну, про воєнні справи і сьвітові події; гумористичні оповіданя, жарти, вірші і т. д.

Хто вже має калєндар У. Н. Союза може дістати замісць калєндаря даром яко премію до цілорічної передплати

7 ЛІСТ СТРАТ РАНЕНИХ І УБИТИХ УКРАЇНСЬКИХ ЖОВНІРІВ ПІДЧАС ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ.

В тих лїстах доси оголошено около 21.000 імен.

На кошта пересилки і експедиції належить прислати таксамо 15 центів.

Хто пришле **ПІВРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ,** а хотів би дістати сей калєндар або сї **лїсти страт, мусить долучити 30 центів.**

Тому користайте з сеї нагоди і присилайте передплату на адресу:

SVOBODA, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!

ЦІННИК КНИЖОК,
які можна дістати в друкарні „Свободи":

Абу Касимові капці. — Арабська казка Написав Іван Франко. — Ціна 30 цт.
Американський гимн „Май Контри" від питаний в українськім перекладі. — Ціна .... 10 цнт.
Американець, веселий образ з житя народу зі співами, в трох діях. — Ціна .... 15 цнт.
Америка. — Збірка віршів: Зміст: Америка. Важкі думи. Галицьким панам у альбом. До сестри. Публика. Се що такого є? В Пенсильвенії. Два образки. Одна наш калина. Я хочу до дому. Купіть мати. Прощане з краси. Слава Пророка. Поет і Муза. Будучність руського робітника. Вітер по поли. Ой в мене квіточки цвили. — Ціна 15 цнт.
Американські трости. — Ковбок. (Казка.) — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Аналюнга. — Займаюче оповідане з часів боїв між Европейцями з Індіянами в півн. Америці. — Ціна 20 цнт.
Байки-небилиці. — Ціна .... 10 цнт.
Букварь для дітий першого року науки. — Ціна враз з пересилкою 30 цнт.
Блудний син. Образ з житя виселенців в Америці у 4 актах зі співами. — Ціна .... 25 цнт.
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горілки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Вічевий співаник. — Ціна .... 5 цнт.
Вертеп. Сценічна картинка для колядників, що ходять по хатах в часі Різдвяних Сьвят. — Ціна .... 5 цнт.
В неволі темноти. — Комедія з житя русько-американського народа в 3 актах. — Ціна .... 25 цнт.
Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна .... 35 цнт.
В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінци сеї книжки находить ся сьмішне оповідане „Стадник". — Ціна .... 25 цнт.
Вода в природі. — Уміркований та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 20 цнт.
Галла смерти. — Ціна .... 5 цнт.
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна .... 10 цнт.
Галицькі анекдоти. (Гумор. оповідання). — Ціна .... 10 цнт.
Ґеновефа. — Ціна .... 30 цнт.
Дещо про звірята, рослини, каміне і скали. — В сїй книжці находить ся около 200 цікавих образків звірят, птахів і риб з докладним описом, де вони жиють. — Ціна .... 30 цнт.
Дещо про права і суди в Злуч. Державах, а особливо в стейті Пенсильвенії. — Ціна .... 10 цнт.
Дорога до сьвідомости: Капітал і праця. — Ціна .... 10 цнт.
Дорога до сьвідомости: Борба клас і для чого робітники організують ся. — Ціна .... 10 цнт.
Два брати, з байок Братів Ґріммів. — Ціна .... 15 цнт.
Еміґрант. — Дуже веселі пригоди з житя еміґранта. — Ціна .... 15 цнт.
I. Жовнір. — II. Оферма. Новеля з війського житя. — Ціна .... 10 цнт.
Житє Ісуса Христа $1.25
Житє і твори Івана Франка. — Ціна 10 цт.
Житє, зарібки, організації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна .... 15 цнт.
Журавлі. — Зміст: Журавлі (вірш). Закутник (оповідане). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бит, оповідане про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна .... 15 цнт.
Жіночий язик, індіянська казка. Невдалий линч, оповідане. — Ціна 15 цнт.
Жінка і її значінє в суспільнім житю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 цнт.
Жителі Марса. — Ціна .... 10 цнт.
З кого ся насьміхають, з того люди бувають. — **Посол Петришин.** — **Модний адвокат.** Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти раде, не злоди (вірш). Найбільший духовий поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і знаменитий український поет. Як будуть їхи шали? Ангел та пустельник (оповідане). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта. — Ціна 15 ц.
За сестрою. — Є се найгарнійше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке тепер вийшло на американській Руси. — Ціна .... 25 цнт.
Зуб за зуб (оповідане). — Бои (з каліфорнійського житя). Судьба сьвітів. Назва „Русин". — Ціна .... 10 цт.
Ідно-Саак, комедія в 1. дії. — Ціна 10 ц.
Іван Аурак та инші оповідання. Ціна 25 ц.
Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з нашої людини. — Як Сабіна щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (Індійська казка). — Святи. — Дні нашої слави і недолі — Ціна 15 ц.
Казки за циганів — Ціна .... 10 цнт.
Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. — Мужик з жидом в спільці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. — Ціна .... 15 цнт.
Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчисляваня всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна .... 30 цнт.
Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна .. 10 цнт.
Конець „Тітаніка", правдивий опис морської катастрофи. — Ціна .. 40 цнт.
I. Листи з пекла. II. Лист шевкаря до черта і инші оповідання. — Ціна 25 цт.
Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна .... 40 цнт.
Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповідане). Рік 1903-тий в старім краю. Людоїдство в Конґо. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.
Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна 20 цнт.
Найкрасші пісні, як: воліцькі, коломийки, любовні, жартобливі і думки. — Ціна .... 20 цнт.
Невольник, драма в 5. діях. — Ціна 15 ц.
Навернений грішник. — Ціна .. 20 цнт.
Народний рух австро-угорських Русинів. — Ціна .... 20 цнт.
Напад на Січ. — Ціна .... 5 цнт.
Не спує душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в тяжких хвилях його житя, на заранню великих надій для покріпленя духа. — Ціна .... 15 цнт.
Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в V. діях М. Старицького. (В переріблі Александрова. — Ціна .... 30 цнт.
Оповідане про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цт.
О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в землі і як витворюють ся з них річи необхідні в житю людий. Ціна 25 ц.
Оповіданя про заздрих Богів. — Ціна .... 10 цт
Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище панниці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
I. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — II. Цісар і ігумен. Баляда. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна .... 10 цнт.
Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна .... 55 цнт.
Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна .... 15 цнт.
Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна .. 35 цнт.
Провідник, практичний підручник до науки англійської мови без помочи учителя з додатком словаря. — Ціна $1.50
Портрет Т. Шевченка, поменьшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красіцького. Величина 13x16 цалів на тривалім папери. — Ціна .. 20 цнт.
Під прапором свободи. Вибір патріотичних деклямацій. — Ціна ... 30 цнт.
Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна .... 40 цнт.
рят і ростин. — Ціна .... 10 цнт.
Принц і нуждар. Дуже займаюче оповідане славного американського писателя Марка Твейна в перекладі В. Держируки. — Ціна .... 50 цнт.
Притча про садівника та инші оповідання, гуморески і сатири. — Ціна .. 40 цнт.
Проповіди, деклямації і желаня на хрестинах, заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .. 10 цнт.
Покуса. — Зміст: Покуса (оповідане). З парктичної школи (оповідане). Я тут голова (оповідане). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, зві-
Про конець сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.
Про нутро землі (з 22 образками). — Розкази про будову землі і її передпотопові здобутки. — Ціна .. 25 цнт.
Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тілько виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. Ціна 15 ц.
Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть I. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна .... 50 цнт.
Рицар і смерть. — Ціна .... 5 цнт.
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна .. 10 цнт.
Релігійні вірованя старинних народів. — Зміст: Релігія Єгиптян. Релігія Халдейців. Первісна релігія Індусів. Ісповідники релігії Брама. Релігія Будди. Релігія Персів. Релігія Жидів. Релігія Греків. Релігія Римлян. — Ціна 20 цнт.
Русько-англійський тлумач, з котрого можна дуже скоро научитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .... 60 цнт.
Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна .... 10 цнт.
Степові люди. — Оповідане з житя в російських степах. — Ціна .... 15 цнт.
Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.
Сьпівоманка .... 40 цнт.
Сморуля. — Комедія в 3 діях. — Ціна .... 25 цнт.
Страйк. — Сценічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.
Стрілий на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дії. (Для аматорських театрів). — Ціна .... 15 цнт.
Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу вода воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Ворожене будучности для мужчин. — Ціна .... 15 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .... [illegible]
Український співаник. — Ціна 10 цнт.
Хлопська доля. — Ціна .... [illegible]
Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля рене" — Ціна .... 15 цнт.
Чародійні пригоди убогого Омара і тапової дочки Зулїми. — Ціна [illegible]
Через кордон. (Цікаві розкази з житя). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.
Що стало ся з Рудольфом або трагедія на замку Маєрлінґ. — Ціна 60 цнт.
Що то є книжка? — Початки книжкових (з 5 образками). — Козачий витак. — Кіндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Як мужик ходив до царя правди шукати (оповідане). З гір (вірш). За вальс (оповідане). Сьвіт без Аллага (арабська байка). Як вовк шукав за царевич (казка). — Ціна .... 15 цнт.
Які то є люди на земли? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна .... 30 цнт.
Як писати листи або найновійший практичнійший Русько-англ. листовник. — Ціна .... [illegible]
Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шипок. — Чотири дні (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Як стати горожанином Злуч. Держав та инші практичні відомости. — Ціна 25 ц.
I. Як мене вибирали дружбою. — II. Цісар соловій. — Ціна ... 10 цнт.
Як пан собі біди шукав, оповідане Івана Франка. — Ціна .... 15 ц.

ДРУКИ.

Перевісні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького), 2) Шевченко в молодім віці, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цнт.
Листові папери до родини, своячків, знакомих і др. На кождім листі находить ся відповідний віршик прикрашений гарною трикольоровою віньєтою в народних мотивах і три сторінки ліневані до писаня. — Ціна за 15 листів першої серії враз з ковертами для мущин 45 центів. — Ціна за 11 листів другої серії враз з ковертами для женщин 36 центів. — Поодинокий листок коштує 4 центи.
Книжочки платничі для вписуваня місячних вплат членів до Братств і Товариств, 50 штук 3.50
Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука .... 3 цнт.
Помянник за померших .... 10 цнт.
Листові папери. Листи з віньєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова — за штуку .... 2 цнт.
Книжки для опікунів хорих 1.00
Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Братств і Товариств .... 3 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІГІЙНІ.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа	1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа	2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа	1.40
Віночок, для молодіжи, звич. оправа	25
Дорога до неба, скіряна оправа	90
Дорога до неба, малий, звичайна оправа	32
Друг Душі, кістяна оправа	1.20
Друг Душі, малий, звич. оправа	50
Горі імієм серця, кіст. оправа	1.10
Горі імієм серця, скіряна оправа	1.10
Горі імієм серця, звичайна оправа	34
Хліб Душі, кістяна оправа	1.80
Хліб Душі, звичайна оправа	90
Молитвослов для католицьких вірн	1.20
Помилуй нас Боже, для молодіжи, скіряна оправа	80
Помилуй нас Боже, звич. оправа	50
Коляди	20
Збірник найкрасших пісень церковних	10
Ангельський хор, часть II.	20
Ангельський хор, часть II.	5

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand Str., Jersey City, N. J.